

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Analýza finančního hospodaření vybrané obce

Jan Vlasák

© 2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jan Vlasák

Hospodářská politika a správa

Podnikání a administrativa

Název práce

Analýza finančního hospodaření vybrané obce

Název anglicky

Analysis of the financial management of the selected municipality

---

Cíle práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je zhodnocení finančního hospodaření obce Vítice v letech 2014 až 2018. K naplnění hlavního cíle jsou stanoveny následující dílčí cíle: vertikální a horizontální analýzu příjmů a výdajů, zhodnocení vývoje likvidity a zadluženosti, dále pak porovnat finanční hospodaření s jinou obcí a případně navrhnout opatření ke zlepšení finančního hospodaření do dalších let.

Metodika

Bakalářská práce se skládá z teoretické a praktické části a závěrečného zhodnocení. Teoretická část obsahuje objasnění pojmů a termínů, které budou čerpány z literární rešerše. Dále je zde charakterizována obec Vítice a její působnost. V praktické části, která navazuje na teoretickou, bude zpracována horizontální a vertikální analýza, analýza příjmů a výdajů v jednotlivých letech, ukazatel finančního hospodaření pro zhodnocení likvidity a zadluženosti, komparace s obdobnou obcí a celková charakteristika hospodaření rozpočtového procesu vybrané obce. V závěrečné části práce bude zhodnocení výsledků finančních analýz a závěr bakalářské práce.

Doporučený rozsah práce

30-50

Klíčová slova

obec, rozpočet, příjmy, výdaje, zadluženost, likvidita

Doporučené zdroje informací

- KADEŘÁBKOVÁ, J. – PEKOVÁ, J. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.
- KOUDELKA, Z. *Průvodce územní samosprávou po 1.1.2003..*
- MAREK, J. *Veřejná správa v České republice*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, Úsek pro reformu veřejné správy, 2004. ISBN 80-239-3642-5.
- OTRUSINOVÁ, M. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. Praha: C.H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-342-4.
- PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4.
- PEKOVÁ, J. – PILNÝ, J. – JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-7357-052-1.
- PROVAZNÍKOVÁ, R. – SEDLÁČKOVÁ, O. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2789-9.
- RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza : metody, ukazatele, využití v praxi*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1386-1.
-

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Josef Slaboch, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 5. 11. 2019

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 7. 11. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 19. 10. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Analýza finančního hospodaření vybrané obce" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 12. 3. 2021

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval panu Ing. Josefu Slabochovi, Ph.D., za odborné rady a doporučení, které mi poskytl při psaní této bakalářské práce. Dále bych rád poděkoval starostovi obce, panu Ludřkovi Urbancovi, za ochotu a poskytnuté informace.

Analýza finančního hospodaření vybrané obce

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na analýzu finančního hospodaření obce Vitice v letech 2014-2019. Práce se skládá z teoretické a praktické části. Teoretická část je zpracována na základě studie odborných publikací a obsahuje objasnění pojmů spojených s hospodařením samosprávného celku. Na teoretickou část navazuje část praktická, ve které je pro zhodnocení hospodaření využita horizontální a vertikální analýza příjmů a výdajů. Následně je prostřednictvím poměrových ukazatelů likvidity a zadluženosti provedena analýza finanční situace obce. Všechny použité údaje pro zpracování finančních analýz za jednotlivá období byly čerpány z dokumentů obce, kterými jsou rozvahy, výkazy zisků a ztráty a závěrečné účty.

Na základě provedených analýz bylo zjištěno, že největší příjmovou položkou jsou příjmy daňové, které ve vertikální analýze vykázaly průměr 83,67 %. Díky vysokým výdajům v letech 2014 a 2019 obec zaznamenala rozpočtové schodky, ale v ostatních letech měla salda přebytková. Mezi hlavní výdaje obce Vitice se řadí výdaje na služby pro obyvatelstvo a výdaje veřejné správy. Výsledky ukazatele likvidity prokázaly, že se obec nachází ve velmi dobré platební schopnosti a své závazky je schopná platit včas. Co se týče analýzy zadluženosti, tak obec využívá cizí zdroje velmi zřídka a aktiva si spíše financuje vlastním kapitálem. Výsledky finančních analýz obce Vitice byly porovnány s městysem Křinec. V komparaci se zohlednila analýza příjmů, analýza výdajů a také analýza poměrových ukazatelů, ve kterých bylo zjištěno, že obě samosprávy měly velmi podobné hodnoty a jejich finanční situace byly na příznivé úrovni.

V závěru bakalářské práce je provedena kompletace výsledků z ukazatelů hospodaření a případná doporučení ke zlepšení finanční situace obce.

Klíčová slova: obec, rozpočet obce, samospráva, finanční analýza, příjmy, výdaje, hospodaření, zadluženost, likvidita

Analysis of the financial management of the selected municipality

Abstract

The bachelor thesis is focused on the analysis of financial management of the village Vitice in the years 2014-2019. The work consists of theoretical and practical part. The theoretical part is based on a study of professional publications and contains an explanation of the concepts associated with the management of the municipality. The theoretical part is followed by a practical part, in which a horizontal and vertical analysis of income and expenditure is used to evaluate the management. Subsequently, an analysis of the financial situation of the municipality is performed by means of liquidity and indebtedness ratios. All data used for the processing of financial analyzes for individual periods were drawn from the documents of the municipality, which are balance sheets, profit and loss statements and final accounts.

Based on the performed analyzes, it was found that the largest revenue item is tax revenues, which in the vertical analysis showed an average of 83.67%. Due to high expenditures in 2014 and 2019, the municipality recorded budget deficits, but in other years its balances were in surplus. The main expenditures of the municipality of Vitice include expenditures on services for the population and expenditures of public administration. The results of the liquidity indicator showed that the municipality is in a very good solvency capacity and is able to pay its liabilities on time. As for the analysis of indebtedness, the municipality uses foreign resources very rarely and rather finances its assets with its own capital. The results of financial analyzes of the municipality of Vitice were compared with the town of Křinec. The comparison took into account the analysis of revenues, the analysis of expenditures and also the analysis of ratios, in which it was found that both municipalities had very similar values and their financial situation was at a favorable level.

At the end of the bachelor's thesis, the results from the management indicators and possible recommendations to improve the financial situation of the municipality are completed.

Keywords: municipality, municipality budget, self - government, financial analysis, revenues, expenditures, economy, indebtedness, liquidity

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
2.3 Použité vzorce	14
3 Teoretická východiska	16
3.1 Obecná charakteristika veřejné správy.....	16
3.1.1 Státní správa.....	17
3.1.2 Samospráva	17
3.1.2.1 Územní samospráva.....	17
3.1.2.2 Zájmová skupina	18
3.2 Charakteristika obce.....	18
3.2.1 Druhy obcí	18
3.2.2 Působnost obcí.....	19
3.2.3 Orgány obce.....	20
3.2.3.1 Zastupitelstvo	20
3.2.3.2 Rada obce	20
3.2.3.3 Starosta	21
3.2.3.4 Obecní úřad	21
3.2.3.5 Výbory	21
3.2.3.6 Komise.....	22
3.3 Rozpočet územně samosprávného celku.....	22
3.3.1 Rozpočtová skladba	23
3.3.2 Rozpočtový proces.....	24
3.3.3 Rozpočtové zásady	25
3.3.4 Příjmy rozpočtů územních samospráv	25
3.3.4.1 Daňové příjmy	26
3.3.4.2 Transfery a dotace	28
3.3.4.3 Nedaňové příjmy	29
3.3.4.4 Úvěry a půjčky	30
3.3.5 Výdaje rozpočtů územních samospráv	30
3.4 Finanční analýza.....	33
3.4.1 Zdroje finanční analýzy	34
3.4.1.1 Rozvaha	34

3.4.1.2	Výkaz zisku a ztráty	35
3.4.1.3	Výkaz cashflow	35
3.4.2	Metody finanční analýzy	36
4	Vlastní práce	39
4.1	Obec Vitice.....	39
4.1.1	Historie a současnost jednotlivých částí obce.....	40
4.1.1.1	Vitice	40
4.1.1.2	Dobré Pole	40
4.1.1.3	Lipany.....	40
4.1.1.4	Hřiby.....	41
4.1.1.5	Chotýš.....	41
4.1.1.6	Močedník.....	41
4.1.2	Struktura obecního úřadu.....	42
4.1.3	Rozložení a vývoj počtu obyvatel.....	42
4.1.4	Poplatky	43
4.1.4.1	Poplatek ze psů.....	43
4.1.4.2	Místní poplatek za užívání veřejného prostranství	43
4.1.4.3	Místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů	44
4.2	Rozbor hospodaření obce v letech 2014-2019	44
4.2.1	Analýza příjmů	44
4.2.1.1	Horizontální analýza příjmů	46
4.2.1.2	Vertikální analýza příjmů	48
4.2.2	Analýza výdajů	49
4.2.2.1	Horizontální analýza výdajů.....	50
4.2.2.2	Vertikální analýza výdajů.....	53
4.2.3	Saldo rozpočtu	54
4.2.4	Likvidita.....	54
4.2.5	Zadluženost.....	55
4.3	Komparace výsledků finanční analýzy s podobnou samosprávou.....	56
4.3.1	Komparace příjmů a výdajů.....	57
4.3.2	Komparace počtu dotací	58
4.3.3	Komparace likvidity	59
4.3.4	Komparace ukazatelů zadluženosti.....	60
4.4	Vyhodnocení celkového hospodaření obce a návrhy na zlepšení finanční situace	

5 Závěr.....	63
6 Seznam použitých zdrojů	65
6.1 Knižní.....	65
6.2 Internetové.....	66
7 Přílohy	67
7.1 Příloha A – Rozvaha aktiv	67
7.2 Příloha B – Rozvaha pasiv	68
7.3 Příloha C – Druhový rozpočet příjmů.....	69
7.4 Příloha D – Odvětvový rozpočet výdajů.....	70

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Schéma veřejné správy v ČR	16
Obrázek 2 - Rozpočtová soustava v ČR	23
Obrázek 3 - Schéma rozpočtového určení daní od 1. 1. 2020	27
Obrázek 4 - Rozpočet obce	33
Obrázek 5 - Vyhraničení obce Vitice na mapě	39
Obrázek 6 - Organizační struktura obce Vitice	42
Obrázek 7 - Vývoj počtu obyvatel obce Vitice v letech 2014-2020.....	42
Obrázek 8 - Struktura a počet obyvatel obce Vitice k 1.1.2020	43
Obrázek 9 – Vertikální analýza příjmů obce Vitice v letech 2014-2019.....	48
Obrázek 10 – Vertikální analýza daňových příjmů obce Vitice v letech 2014-2019	49
Obrázek 11 - Struktura výdajů obce Vitice v letech 2014-2019.....	53
Obrázek 12 - Vývoj počtu obyvatel městyse Křinec v letech 2014-2020	57

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Příjmy v jednotlivých letech 2014-2019 (v Kč).....	45
Tabulka 2 - Rozdělení daňových příjmů v letech 2014-2019 (v Kč)	45
Tabulka 3 - Řetězový index příjmů (v %)	46
Tabulka 4 - Bazický index příjmů (v %)	47
Tabulka 5 - Výdaje v jednotlivých letech 2014-2019 (v Kč)	49
Tabulka 6 – Odvětvové členění výdajů v jednotlivých letech 2014-2019 (v tis. Kč)	50
Tabulka 7 - Řetězový index výdajů (v %)	51
Tabulka 8 - Bazický index výdajů (v %)	52
Tabulka 9 – Saldo obecního rozpočtu v letech 2014-2019 (v Kč)	54
Tabulka 10 - Analýza likvidity obce Vitice v letech 2014-2019	54
Tabulka 11 - Analýza zadluženosti obce Vitice v letech 2014-2019 (v %)	55
Tabulka 12 - Zadluženost obyvatel obce Vitice v letech 2014-2019 (v Kč)	56
Tabulka 13 - Analýzy příjmů a výdajů obce Vitice a městyse Křinec v letech 2014-2019	57
Tabulka 14 - Transferové příjmy obce Vitice a městyse Křinec v letech 2014-2019 (v Kč)	58
Tabulka 15 - Ukazatele likvidity obce Vitice a městyse Křinec v letech 2014-2019.....	59
Tabulka 16 - Ukazatele zadluženosti obce Vitice a městyse Křinec v letech 2014-2019 (v %, v Kč).....	60
Tabulka 17 - Rozvaha aktiv obce Vitice za rok 2019 (v Kč)	67
Tabulka 18 - Rozvaha pasiv obce Vitice za rok 2019 (v Kč)	68

Tabulka 19 - Druhový rozpočet pro příjmy obce Vítice za rok 2019 (v Kč)	69
Tabulka 20 - Odvětvový rozpočet výdajů obce Vítice za rok 2019 (v Kč)	70

Seznam použitých zkratk

DPH – daň z přidané hodnoty

FO – fyzická osoba

PO – právnická osoba

SR – státní rozpočet

VH – výsledek hospodaření

1 Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá tématem analýzy finančního hospodaření obce. V České republice se nachází 6 253 obcí, které jsou považovány za nižší samosprávné celky. Do vyšších samosprávných celků dále pak řadíme kraje, kterých je celkem 14.

Obec se vyznačuje vlastním územím, vlastními obyvateli a vlastním majetkem, se kterým na základě přenesené nebo samostatné působnosti hospodaří. Veškeré obecní úkony a sestavování rozpočtů upravují zákony o obcích 128/2000 Sb. a o rozpočtových pravidlech 250/2000 Sb. Každá obec si na každé hospodářské období sestavuje vlastní rozpočet, podle kterého územní jednotky hospodaří. Do těchto pravidel ještě vstupují obecní vyhlášky a předpisy, podle kterých jsou všichni obyvatelé povinni se řídit. Mezi hlavní úkoly obce řadíme uspokojování potřeb občanů a snahu o udržování plynulého ekonomického růstu. Obyvatelé obce mají možnost nahlížet do hospodaření a prostřednictvím svých zástupců se mohou podílet na obecním řízení. Tradičními peněžními výnosy obcí jsou příjmy z místních poplatků a dotace ze státního rozpočtu.

Pro zhodnocení ekonomického růstu a celkové situace obce se sestavují ukazatele finanční analýzy, kterými je možné vyzorovat hospodářské nedostatky. Pro přesnější výsledek hospodaření se preferuje sledovat data z delší posloupnosti let, díky kterým se dá předpovědět vize a cíle obce.

Analýzu finančního hospodaření budu provádět za období let 2014 až 2019 pro obec Vitice. Tuto obec jsem si zvolil, jelikož se řadím mezi její obyvatele. Zajímá mě, jak se tato typicky venkovská obec ve zmíněných letech vyvíjela a jak na tom byla po finanční stránce.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je celkově zhodnotit hospodaření obce Vitice v letech 2014-2019 a navrhnout případná opatření ke zlepšení finanční situace. Celkové zhodnocení je vytvořeno na základě vertikální a horizontální analýzy výdajů a příjmů a analýz poměrových ukazatelů likvidity a zadluženosti.

2.2 Metodika

Bakalářská práce se skládá z teoretické a praktické části. Teoretická část obsahuje vysvětlení pojmů a termínů, jejichž definice byly čerpány z odborných literatur. Do těchto pojmů je zařazena charakteristika veřejné správy, obce, územního rozpočtu a finanční analýzy.

Úvod praktické části, který navazuje na část teoretickou, je zaměřen na charakteristiku obce Vitice, kde je popsána historie obce, struktura obecního úřadu, vývoj obyvatelstva a druhy poplatků.

Praktická část se pak dále zabývá rozborem hospodaření obce v letech 2014 až 2019, kde je použita vertikální a horizontální analýza pro porovnání příjmů a výdajů, dále jsou zde pro zhodnocení finanční situace obce vypočtené ukazatele likvidity a zadluženosti. Horizontální analýza je provedena pomocí dvou vzorců, konkrétně řetězovým a bazickým indexem. Jako datová základna pro zpracování praktické části byly použity účetní výkazy – rozvahy, výkazy ze závěrečných účtů, a to za hodnocené období 2014-2019. Účetní výkazy byly poskytnuty obecním úřadem. Dále pro detailnější rozpracování analýzy příjmů a výdajů za jednotlivé roky byly čerpány údaje, které jsou dostupné na stránkách monitor.statnipokladna.cz.

Praktická část pokračuje provedením komparace výsledků finanční analýzy s podobnou samosprávou. Pro zahájení komparace byl zvolen městys Křinec, který byl vybrán na základě podobné katastrální výměry a přibližně stejného počtu obyvatel. V komparaci se porovnávaly příjmy, výdaje a dotace za jednotlivá období i s přepočtem na jednoho obyvatele. Dále proběhla komparace poměrových ukazatelů likvidity a zadluženosti. Jako datová základna pro komparaci obou samospráv byly použity údaje, které jsou dostupné na webu monitor.statnipokladna.cz.

V závěru praktické části následuje vyhodnocení celkového hospodaření obce s případnými návrhy na zlepšení finanční situace obce.

2.3 Použité vzorce

Vzorec č. 1:

$$\mathbf{\check{R}et\check{z}ov\check{y}\ index} = (\text{hodnota současného období} / \text{hodnota minulého období}) * 100$$

Řetězový index udává procentuální změnu hodnot současného období oproti období předchozímu a v praktické části této bakalářské práce byl použit pro stanovení horizontální analýzy příjmů a výdajů.

Vzorec č. 2:

$$\mathbf{Bazick\check{y}\ index} = (\text{hodnota současného období} / \text{hodnota základního období}) * 100$$

Bazický index porovnává hodnoty současného období s hodnotami základního období. V této bakalářské práci je základním obdobím první rok sledovaného období – rok 2014. Tento vzorec nalezneme v kapitolách horizontální analýzy příjmů a výdajů.

Vzorec č. 3:

$$\mathbf{Vertik\check{a}ln\check{ı}\ anal\check{y}za} = (\text{jednotlivé položky} / \text{celková suma}) * 100$$

Vertikální analýza sleduje procentuální zastoupení jednotlivých položek na celkové sumě. Tento vzorec byl použit pro grafické znázornění jednotlivých druhů příjmů, pro podrobné zpracování daňových příjmů a pro vyjádření jednotlivých druhů výdajů.

Následující vzorce č. 4, 5, 6, 7, 8, 9 a 10 jsou použity v praktické části pro analýzu poměrových ukazatelů obce Vítice a pro komparaci výsledků s podobnou samosprávou.

Likvidita je poměrovým ukazatelem a vyjadřuje schopnost obce splácet své krátkodobé závazky včas. Dělíme ji na okamžitou, pohotovou a běžnou.

Vzorec č. 4:

$$\mathbf{Okam\check{z}it\check{a}\ likvidita} = \text{finanční majetek} / \text{krátkodobé závazky}$$

Okamžitá likvidita znázorňuje schopnost obce uhradit krátkodobé závazky finančními prostředky. Doporučená hodnota je v rozmezí 0,2-0,5.

Vzorec č. 5:

$$\mathbf{Pohotov\check{a}\ likvidita} = (\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}) / \text{krátkodobé závazky}$$

Pohotová likvidita vyjadřuje, zdali je obec schopná uhradit své krátkodobé závazky oběžným majetkem, aniž by musela prodat své zásoby. Doporučená hodnota je v rozmezí 0,7-1,2.

Vzorec č. 6:

Běžná likvidita = oběžná aktiva / krátkodobé závazky

Běžná likvidita vyjadřuje schopnost obce uhradit své krátkodobé závazky oběžným majetkem. Doporučená hodnota je v rozmezí 1,5-2,5.

Vzorec č. 7:

Celková zadluženost = (cizí zdroje / aktiva celkem) * 100

nebo 100 % - koeficient samofinancování

Celková zadluženost udává, na kolik procent jsou aktiva financována cizími zdroji.

Vzorec č. 8:

Koeficient samofinancování = (vlastní kapitál / aktiva celkem) * 100

nebo 100 % – celková zadluženost

Koeficient samofinancování udává, na kolik procent je obec schopná financovat své aktiva vlastním kapitálem.

Vzorec č. 9:

Míra zadluženosti = (cizí zdroje / vlastní kapitál) * 100

Míra zadluženosti slouží pro porovnání cizího a vlastního kapitálu. Na základě tohoto ukazatele je možné určit, jestli se jedná o zadluženost nízkou, vyšší či vysokou.

Vzorec č. 10:

Zadluženost na 1 obyvatele = cizí zdroje / počet obyvatel současného období

Zadluženost na jednoho obyvatele určuje, kolik obecního dluhu připadá na jednoho obyvatele obce.

Vzorec č. 11:

Příjmy, výdaje či dotace na 1 obyvatele = počet příjmů, výdajů či dotací / počet obyvatel současného období

Tento přepočítání na jednoho obyvatele nám udává, kolik příjmů nebo výdajů či přijatých dotací připadá na jednoho obyvatele obce. Vzorec č. 11 byl aplikován v komparaci výsledků finanční analýzy s podobnou samosprávou.

3 Teoretická východiska

3.1 Obecná charakteristika veřejné správy

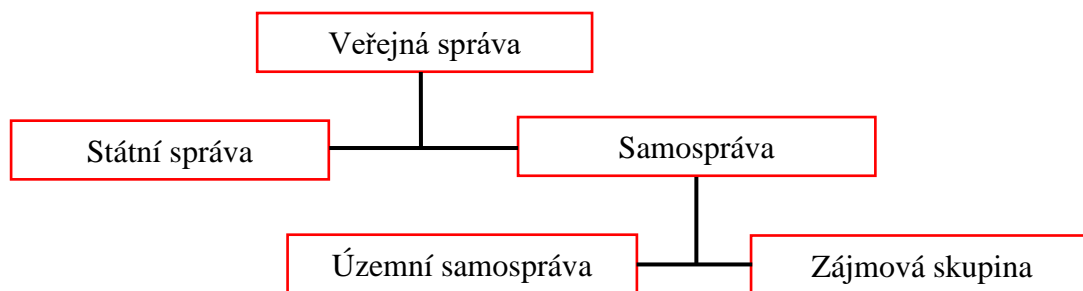
Veřejná správa koordinuje ve veřejném zájmu veřejnou politiku na různých úrovních. Řadíme do nich úroveň ústřední, regionální a místní (Lochmannová, 2017).

Dále je veřejná správa spojována s pojmem veřejná moc, která má za úkol rozhodovat o povinnostech a právech subjektů. Veřejná správa jako institut umožňuje občanům republiky realizovat jejich práva v závislosti se správou na věcech veřejných (Koudelka, 2007).

Veřejná správa plní 5 základních funkcí:

- funkce mocenská – prostřednictvím působení státního zřízení a právního řádu může veřejná správa zakazovat, přikazovat nebo donucovat. V rámci této funkce rozlišujeme **moc centrální**, která se člení na moc výkonnou, zákonodárnou a soudní; a **moc necentrální**, která náleží územní samosprávě;
- funkce ochranná – zajišťuje bezpečnost a ochranu státu. Také se jedná o ochranu vnitřní, ochranu vnější a o ochranu a bezpečnost veřejného pořádku;
- funkce organizační – má na starosti státní záležitosti (např. členění státního území na územní celky). Dále se zabývá záležitostmi institucí (např. obrana státu) a řeší záležitosti občanů;
- funkce regulační – vyjadřuje řídicí systém, který dohlíží na demokratickou společnost. Zajišťuje vzájemnou komunikaci, solidaritu a toleranci občanů. Umožňuje občanům se sdružovat a shromažďovat;
- funkce služební – realizuje služby pro veřejnost, které jsou poskytovány v zájmu společnosti a můžeme sem řadit například služby pečovatelské, finanční nebo hospodářské (Lochmannová, 2017).

Obrázek 1 - Schéma veřejné správy v ČR

Zdroj: (Provazníková, 2009), vlastní zpracování, 2020

3.1.1 Státní správa

Státní správu řídí ústřední vláda, která zastává nejvyšší orgán pro moc výkonnou a politickou. Tento orgán se všeobecnou působností má za úkol kontrolovat, sjednocovat a koordinovat činnosti ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy, do kterých řadíme například Český statistický úřad. Všechny jednotné úpravy výkonů státní správy pro celé území České republiky jsou dány zákonem. Dále ji můžeme charakterizovat omezenou autonomií v rozhodování, vertikální hierarchickou strukturou a nadřazeností vyšších orgánů státní správy k orgánům nižším. Dosazování jednotlivých orgánů státní správy probíhá jmenováním (Provazníková, 2009).

3.1.2 Samospráva

Jedná se o veřejnou správu, kterou vykonává jiná instituce než stát. Samospráva je na stát nezávislá a relativně samostatná. To znamená, že stát stanoví podmínky pro fungování, ale do samotných rozhodnutí samosprávy zasahovat nemůže. Stát může zasáhnout pouze v případě, pokud samosprávní orgány jednají v rozporu se zákonem (Lochmannová, 2017).

Samospráva je vedena pod vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a také vlastními prostředky. Deleguje pravomoci normotvorné a výkonné, včetně tvorby mocenských aktů při veřejnoprávních korporacích odlišných od státu.

Za základní prvky samosprávy považujeme:

- území,
- osoby podřazené samosprávě (obyvatelé obce),
- právnické osoby (obec se zastupitelstvem a radou),
- vlastní samosprávné hospodaření
- a vlastní rozpočet.

Samospráva se pak dále dělí na územní a zájmovou samosprávu.

3.1.2.1 Územní samospráva

Územní samospráva je vymezena územím, na kterém může působit i více různých stupňů územních samospráv. Za tradiční základní stupeň územní samosprávy považujeme obec. Mezi vyšší územní samosprávné celky dále pak řadíme kraje, okresy, provincie nebo oblasti (Koudelka, 2007).

Podle (Provazníková, 2009) územní samospráva vznikla dvěma způsoby:

- **přirozeně** – byla vytvořena s většími či menšími počty obyvateli měst a obcí, kteří sdílí stejné území;
- **uměle** – byla vytvořena státem v pozici vyššího stupně na regionální úrovni. Zahrnuje společenství obyvatel několika měst a obcí v určité oblasti, které jsou spojeny jejich zájmy. Jedná se o území na střední úrovni, které je menší než stát, ale větší než obec.

3.1.2.2 Zájmová skupina

Zájmová skupina neboli zájmová samospráva je především spojena s (výdělečnou) lidskou činností. Zájmovou skupinu můžeme rozdělovat na profesní (na základě příslušnosti osob určité profese), bez nucené příslušnosti (tvořena státními veřejnoprávními korporacemi) a na samosprávu akademickou vysokých škol (Koudelka, 2007).

Profesní zájmová samospráva vytváří tzv. komory, kde většinou pro občany bývá povinné členství. Pro zájmovou samosprávu jsou typické společné zájmy a záliby. Řadíme sem například svazy, politické strany, zájmové kluby nebo sportovní organizace (Lochmannová, 2017).

3.2 Charakteristika obce

Obec je základní územní samosprávný celek, který sdružuje občany a jeho území je vymezeno hranicemi. Jedná se o veřejnoprávní korporaci, která hospodaří s vlastním majetkem, obstarává si vlastní finanční prostředky a spravuje si vlastní rozpočet (Provazníková, 2009).

Na municipální úrovni v demokratických zemích obce využívají volené orgány a výkonné orgány. Volenými orgány jsou například zástupci občanů nebo dobrovolné orgány a výkonnými orgány se především považují zaměstnanci úřadu.

Řízení samosprávných záležitostí probíhá prostřednictvím rozhodování volených orgánů obce, hlasování obyvatel v místním referendu (veřejné rozhodování o otázkách, které se týkají rozvoje obce) nebo uskutečnění veřejných schůzí (Peková, 1997).

3.2.1 Druhy obcí

Pojem obec je velmi široký pojem a nikoli všezahrnující, a proto rozlišujeme hned 4 typy obcí.

- **Vesnice** – vyznačuje se především menším počtem obyvatel a je zde velká převaha zemědělských činností.
- **Městys** – původně byl považován za obec, která měla práva pořádat týdenní a dobytčí trhy. Nyní se již žádná obec městysem stát nemůže.
- **Město** – může se jím stát obec, pokud má alespoň 3 000 obyvatel, ale nejprve tak musí stanovit předseda Poslanecké sněmovny na základě vyjádření vlády.
- **Statutární město** – za statutární město můžeme považovat například Liberec, Plzeň nebo také Ostravu (Lochmannová, 2017). Statutární města se dělí na městské části či obvody, do kterých spadají vlastní samosprávné orgány. Tento druh obce lze stanovit pouze zákonem.

Zvláštní postavení pak tvoří Hlavní město Praha, které je statutárním městem a zároveň krajem (Koudelka, 2007).

3.2.2 Působnost obcí

V České republice do působnosti obce zahrnujeme působnost samostatnou (samospráva) a působnost přenesenou (výkon státní moci).

Do **samostatné působnosti** obce zahrnujeme zejména:

- možnost volby orgánů obce,
- rozhodování o změně hranic obce a uzavírání dohod,
- rozhodování o financování různých činností dobrovolného svazku, rozhodování o variantách členství ve svazech měst a obcí nebo v mezinárodních sdruženích,
- udělování cen a čestného občanství obce,
- ve věcech samostatné působnosti možnost vydávat obecně závazné vyhlášky.

Dále do samostatné působnosti obce patří:

- hospodaření podle vlastního sestaveného rozpočtu obce a za rozpočtové období možnost sestavení závěrečného účtu hospodaření za předchozí kalendářní rok,
- vytváření peněžních fondů obce (nejčastěji fond rezerv a rozvoje),
- hospodaření s movitým i nemovitým obecním majetkem,
- zajišťování veřejných služeb – zajištění zásob vod, čištění odpadních vod a kanalizací, údržba silnic a dalších komunikací, zabezpečení domovního odpadu apod.,

- zřizování a případné rušení právnických osob, které se zabývají veřejnými službami,
- rozhodování o finanční účasti i účasti obce v nadacích, v obchodních společnostech, s. r. o., aj.,
- stanovení a volbu místních poplatků, které jsou uzákoněny v soustavě a také určení jejich sazeb (Peková, 1997).

Přenesenou působnost vykonává obec s dohledem státní správy. Při výkonu této působnosti musí obce brát zřetel na právní řád a usnesení vlády. Odbornou a metodickou pomoc pro orgány obce (ze zákona o obcích) pak vykonává krajský úřad nebo i jiné správní úřady. Za veškeré výkony přenesené působnosti se obec zodpovídá státu (Koudelka, 2007).

3.2.3 Orgány obce

3.2.3.1 Zastupitelstvo

V České republice je zastupitelstvo nejvyšším rozhodovacím orgánem v rámci obce. Členové zastupitelstev jsou voleni obyvateli obce na období 4 let a počet volených členů závisí na počtu občanů v obci a velikosti územního obvodu. Zastupitelstvo ve všech jednání rozhoduje samostatně - může například schvalovat rozpočet obce a závěrečné účty, vydávat obecně závazné vyhlášky, rozhodovat o vyhlášení místního referenda nebo zřizovat a rušit výbory, obecní policii nebo kontrolní výbory (Lochmannová, 2017).

3.2.3.2 Rada obce

Výkonný orgán v přenesené působnosti obce zastupuje rada obce. Svými výkony je zodpovědná zastupitelstvu a přísluší ji rozhodovat (vydávat nařízení obce), stanovuje-li tak zákon. Radu tvoří lichý počet pěti až jedenácti členů a představují ji starosta, místostarostové a radní, kteří jsou voleni z členů zastupitelstva. Při rozhodování se řídí pravidlem nadpoloviční většiny.

Rada má za pravomoc:

- připravovat návrhy, o kterých zastupitelstvo má v plánu jednat a dohlíží na plnění jeho usnesení,
- zabezpečovat podle schváleného rozpočtu hospodaření obce a uskutečňovat rozpočtová opatření,
- vydávat nařízení obce,

- zakládat, zřizovat či rušit právnické osoby a organizační složky obce (s výjimkou obecní policie),
- rozhodovat a uzavírat nájemné smlouvy a smlouvy o výpůjčkách,
- stanovovat pravidla pro přijímání a vyřizování petic,
- ukládat pokuty v samostatné působnosti,
- zřizovat a rušit komise rady (Koudelka, 2007).

3.2.3.3 Starosta

Starosta (ve statutárních městech primátor) stojí v čele obce a má reprezentativní charakter. Celá jeho činnost je odpovědná zastupitelstvu obce. Jeho úkolem je připravovat, svolávat a řídit schůze rady obce a zastupitelstva, kontrolovat pracovníky obecního úřadu, má rovněž na starosti kontrolovat audit hospodaření obce a také komunikuje s nadřízenými institucemi nebo státními orgány. Jeho funkci zastupuje místostarosta nebo náměstek primátora (Lochmannová, 2017).

3.2.3.4 Obecní úřad

Obecní úřad, Městský úřad nebo Úřad městyse je tvořen starostou, místostarostou, zaměstnanci úřadu a tajemníkem. (Tajemník je zaměstnanec úřadu, který řídí celý administrativní aparát (Lochmannová, 2017)). I v menších obcích existuje obecní úřad alespoň se starostou, který je v čele obecního úřadu, a místostarostou. Obecní úřad vždy nalezneme na území obce, ale obecní úřady s přenesenou působností mají sídelní výjimku - musí zřídit své pracoviště ve městě, ke kterému přiléhají (např. Černošice, okres Praha-západ) (Koudelka, 2007).

3.2.3.5 Výbory

Výbory jsou zřizovány zastupitelstvem, kterému jsou zároveň zodpovědné. Jejich úkolem jsou předkládat svá stanoviska a návrhy pro obec. Zastupitelstvo obce zvolí ze svých členů předsedu výboru. Výbor musí mít vždy lichý počet a nejméně 3 členy, kteří jsou většinou voleni na dobu neurčitou. Nejčastějšími druhy výboru jsou finanční a kontrolní výbory.

Finanční výbor má za úkol kontrolovat finanční prostředky, hospodařit s majetkem obce a plnit požadavky dané zastupitelstvem.

Kontrolní výbor dohlíží na plnění usnesení rady a zastupitelstva. Dále kontroluje dodržování právních předpisů ostatních výborů a obecního úřadu a také plní další požadavky dané zastupitelstvem. Tento výbor musí při kontrole pořizovat kontrolní zápisy, ve kterých se uvádí předmět kontroly, zjištěné nedostatky a nápravná opatření. Při vyhotovení se zápisy odevzdávají zastupitelstvu (Koudelka, 2007).

3.2.3.6 Komise

Komise jsou kontrolními a poradními orgány a předkládají svým odpovědným orgánům pouze svá doporučení. V samostatné působnosti jsou komise za své činnosti zodpovědné obecní radě a v přenesené působnosti okresnímu úřadu. Náplň činností a počet komisí se vytváří na základě velikosti obce či města. Nejčastějším typem bývá komise přestupková, dále se pak často zřizují i komise finanční, kontrolní, sociální, bytová nebo školská (Peková, 1997).

3.3 Rozpočet územně samosprávného celku

Územní rozpočet je základním nástrojem finančního hospodaření obce či regionu. Jeho úkolem je zabezpečování a financování obecní politiky a sledování souladu mezi plánovanými příjmy a výdaji obce (Peková, 2011).

Rozpočet obce můžeme charakterizovat tak, že se jedná o:

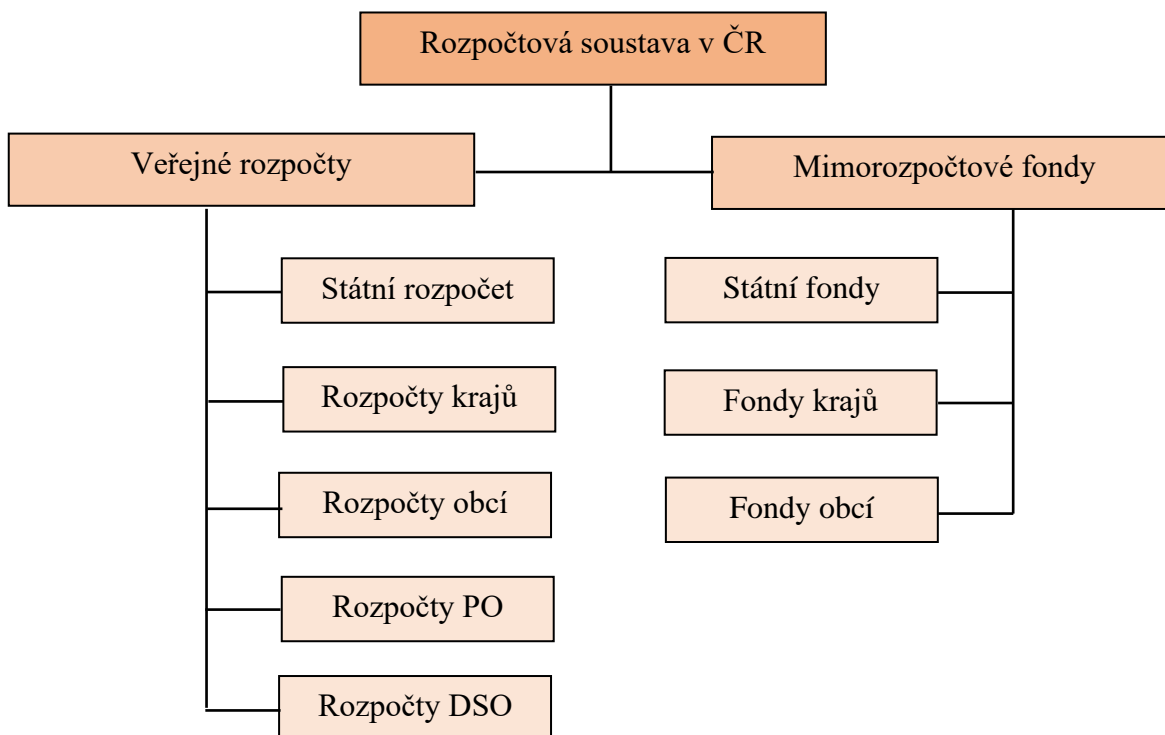
- **decentralizovaný peněžní fond**, který sleduje různé druhy příjmů a určuje jejich použití na financování veřejných statků. Jejich způsob financování je neekvivalentní, nenávratný a nedobrovolný;
- **bilanci**, která bilancuje příjmy s výdaji za rozpočtové období a jejím cílem by měl být vyrovnaný rozpočet, případně rozpočet přebytkový;
- **finanční plán**, díky kterému se v příslušném rozpočtovém období hospodaří a vždy se sestavuje na jedno rozpočtové období (nejčastěji na kalendářní rok);
- **nástroj obecní politiky**, který slouží k prosazování zájmů a cílů obyvatelstva a umožňuje rozdělovat zdroje do jednotlivých organizačních jednotek obce za účelem sociálního a ekonomického rozvoje daného území (Peková, 1997).

Územní rozpočet plní tři základní funkce (Peková, 2011).

- 1) **Alokační funkce** – jedná se o decentralizaci a rozdělení finančních prostředků na územní samosprávu.

- 2) **Redistribuční funkce** – zabývá se sociálním zabezpečením. Přerozděluje finanční prostředky pro sociálně slabé občany (např. sociální dávky).
- 3) **Stabilizační funkce** – pomocí rozpočtu usiluje o dosažení cílů fiskální politiky.

Obrázek 2 - Rozpočtová soustava v ČR

PO = příspěvkové organizace, DSO = dobrovolné svazky obcí
 Zdroj: (Peková, 2011), vlastní zpracování, 2020

3.3.1 Rozpočtová skladba

Rozpočtová skladba (nebo také rozpočtová klasifikace) se podrobně zabývá členěním jednotlivých příjmů a výdajů veřejných rozpočtů. Jejím úkolem je třídit všechny finanční operace veřejných rozpočtů a mimorozpočtových fondů státu, obcí, krajů, dobrovolných svazků obcí a organizačních složek, které byly zřízeny státem, obcí nebo krajem. Díky rozpočtové skladbě lze přesně analyzovat hospodaření a krytí schodku rozpočtu.

Všechny příjmy a výdaje se třídí na jednotlivé peněžní operace, zvláště na inkasa a platby bankovních účtů. Tyto operace musí být zahrnuty do pokladního plnění územního rozpočtu, což je doba shodná s kalendářním rokem.

Rozpočtová skladba při třídění příjmů a výdajů rozpočtu respektuje zásadu:

- jednotnosti a závaznosti – potřeba jednoznačně identifikovat všechny údaje;
- dlouhodobé stability třídění – je důležitá z časového hlediska pro srovnání rozpočtů a z makroekonomického hlediska pro stanovení analýz;

- srozumitelnosti definovaných hledisek;
- kontability s mezinárodními statistickými standardy – to znamená zajištění transparentnosti na mezinárodní úroveň za pomoci nejsnazších převodových můstků;

a dodržuje potřebu:

- agregace a sumarizace, aby díky principu konsolidace bylo zamezeno několikanásobnému načítání peněžních operací (např. dotací) (Provazníková, 2009).

V České republice rozpočtová skladba využívá 4 druhy třídění.

- I. Odpovědnostní (organizační nebo kapitolní) třídění – vztahuje se pouze ke státnímu rozpočtu a pro územní samosprávu je nepovinné.
- II. Druhové třídění – umožňuje propojení příjmů a výdajů v účetnictví a třídí všechny peněžní operace (např. aktiva x pasiva).
- III. Odvětvové třídění – třídí se podle účelu použití finančních prostředků do odvětvových skupin.
- IV. Konsolidační třídění – odstraňuje duplicity, které vyplývají z dotačních vazeb v rozpočtové soustavě (Peková, 2011).

3.3.2 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces je souhrn činností, díky kterým územně samosprávný celek v daném rozpočtovém období hospodaří. Rozpočtový proces bývá delší než kalendářní rok, zhruba 1,5 až 2 roky. Jednotlivé fáze dělíme do těchto etap:

- a) zhodnocení minulosti a stanovení priorit a metod pro dané rozpočtové období;
- b) sestavení návrhu nového rozpočtu;
- c) projednávání a schválení rozpočtu;
- d) průběžná kontrola rozpočtu;
- e) vytvoření závěrečného účtu pro přehled o správném plnění rozpočtu;
- f) závěrečná kontrola;
- g) aktualizace rozpočtového výhledu a programu rozvoje (Provazníková, 2009).

Návrh územního rozpočtu zpravidla sestavují výkonné orgány – především finanční odbory. Návrhy rozpočtů jednotlivých subjektů jsou pak dále projednávány a schvalovány volenými orgány. Pokud se návrh rozpočtu nestihne schválit před začátkem rozpočtového

období, hospodaří se do doby schválení podle rozpočtového provizoria, jehož hospodaření upravuje legislativa.

Po skončení rozpočtového období následuje kontrola plnění územního rozpočtu a sestavení výsledné bilance, ve které lze nalézt podrobné členění příjmů a výdajů. Následně se rozhoduje o způsobu vyrovnání schodku nebo využití přebytku rozpočtu. Závěrečný účet rozpočtu schvaluje zastupitelstvo obce. Teno orgán by měl na základě výsledků přijít i s návrhy na opatření, které by v budoucnu zlepšily finanční hospodaření obce (např. zvýšit alokační efektivnost).

Důležitou zásadou během rozpočtového procesu je zásada publicity. Subjekty územní samosprávy jsou povinni zveřejnit návrh rozpočtu i celé jeho plnění ve sdělovacích prostředcích a v tisku (Peková, 2011).

3.3.3 Rozpočtové zásady

Během rozpočtového hospodaření se uplatňují tyto zásady:

- zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu – základní finanční plán, podle kterého je ze zákona povinné hospodařit;
- zásada reálnosti a pravdivosti rozpočtu – základní předpoklad pro sestavení rozpočtu a následná snaha o dodržení správnosti všech údajů;
- zásada úplnosti, jednotnosti a průhlednosti rozpočtu – podmínka pro možnost kontrolovat, srovnávat a analyzovat příjmy a výdaje, na základě kterých bude možné odstranit negativní vlivy na hospodaření obce či regionu do budoucna;
- zásada dlouhodobé vyrovnanosti rozpočtu – důležitý předpoklad pro „zdravé“ hospodaření územní samosprávy;
- zásada efektivnosti, hospodárnosti a účinnosti rozpočtu – slouží k vyčlenění příjmu, který bude financovat dané výdaje nebo potřeby obce;
- zásada publicity rozpočtu – umožňuje občanům nahlédnout do hospodaření obce a informovat je o jednotlivých příjmech a výdajích (Peková, 2011).

3.3.4 Příjmy rozpočtů územních samospráv

Každá územní samospráva má své vlastní příjmy, u kterých si o objemu a struktuře nezávisle na vládě rozhoduje sama. Příjmy územních rozpočtů můžeme rozdělit do dvou skupin – mezi nenávratné a návratné příjmy. Do **nenávratných příjmů** patří příjmy daňové, příjmy nedaňové, dotace a transfery. Tato kategorie příjmů je zdrojem pro financování

lokálních a regionálních potřeb a je na principu neekvivalentnosti, nenávratnosti a nedobrovolnosti. **Návratné příjmy** pak zahrnují úvěry a půjčky, které obec musí za určitých podmínek a do určité doby splatit (Provazníková, 2009).

Dalším podstatným členěním příjmů jsou běžné a kapitálové příjmy. U **běžných příjmů** rozpočtu obce se jedná o příjmy takové, které se každoročně opakují a financují běžné potřeby obce (např. výdaje na veřejné statky). Na rozdíl od běžných příjmů jsou **kapitálové příjmy** jednorázové. Kapitálové příjmy rozpočtu obce se zpravidla neopakují a financují dlouhodobé potřeby (např. investice). Můžeme je ještě dále členit na:

- vlastní příjmy – prodej vlastního majetku nebo cenných papírů;
- transfery – dotace ze státního rozpočtu, finanční dary, střednědobé či dlouhodobé úvěry a kapitálové půjčky (Peková, 1997).

3.3.4.1 Daňové příjmy

Daňové příjmy upravuje daňový zákon a za nedodržení daňových povinností jsou stanoveny pokuty a sankce. Mezi nejčastější daně považujeme daně důchodové, majetkové a daně nepřímé (spotřební daň, DPH). Daňové příjmy ve většině zemí tvoří nejvýznamnější kategorii příjmů územních rozpočtů a rozlišujeme několik forem daňového určení.

a) **Lokální daně**

Jedná se o příjmy obecní a regionální. Obec nebo kraj si samostatně rozhoduje o daňové základně a určuje si sazby i osvobození od daně. Redukovanější formou této lokální daně je pak **svěřená daň**, při které smí obec jen nepatrně ovlivnit daňový základ, sazby daně a osvobození od daně.

b) **Sdílené daně**

U této formy daňových příjmů sdílí územní samospráva stejnou daňovou základnu se státem. Daňová konstrukce je stanovena daňovým zákonem a obce či regiony ji nemohou ovlivnit. Způsobem stanovení procenta z celkového získaného objemu této daně může být přes **derivační typ** (podle výnosu v daném území) nebo přes **nederivační typ** (podle počtu obyvatel a dalších kritériích).

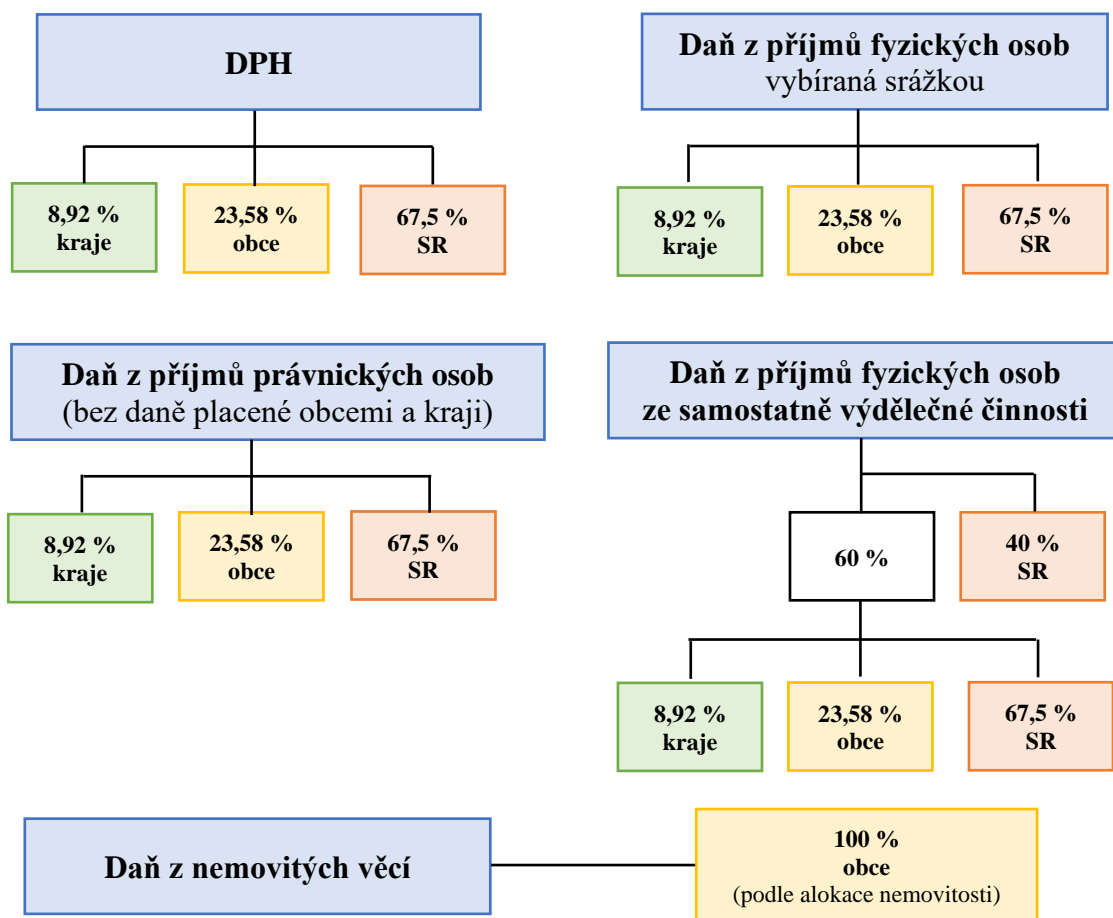
c) **Ústřední daně**

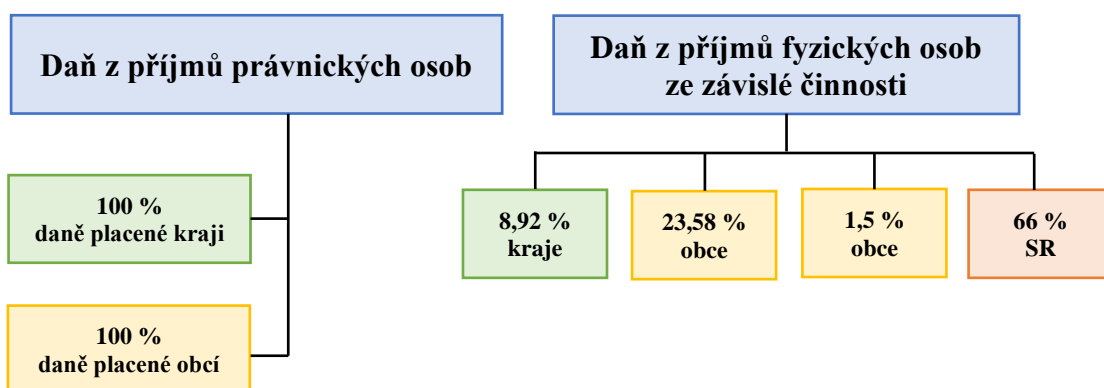
Jedná se o vybírané příjmy, u kterých si mohou obce a regiony v jejich pravomoci na daňové základně stanovit vlastní slevy, vlastní daňové sazby nebo vlastní procentní přírůstek.

Dalším důležitým daňovým druhem příjmů územních rozpočtů představují **místní nebo regionální daně a poplatky**, zejména:

- poplatek ze vstupného (20 % z celkové částky vybraného vstupné),
- poplatek z pobytu (nejvýše 21,- Kč za den a poplatníkem je osoba, která není v obci přihlášená),
- poplatek za užívání veřejného prostranství (max. 10,- Kč za 1 m²),
- poplatky za psy (ročně za jednoho psa až 1.500,- Kč, u důchodců max. 200,- Kč),
- poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst (až 200,- Kč za den),
- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunikačních odpadů (ročně za osobu až 250,- Kč, na sběr a svoz odpadu až 750,- Kč) (Provazníková, 2009).

Obrázek 3 - Schéma rozpočtového určení daní od 1. 1. 2020

Zdroj: (financnisprava.cz, 2020), vlastní zpracování, 2020

Rozpočtové daňové určení v České republice slouží k rozdělení vybraných daní (DPH, DPPO, DPFO) mezi jednotlivé úrovně rozpočtů krajů, obcí a státního rozpočtu. Od roku 2013 až do roku 2015 ke změnám rozpočtového určení sazeb nedošlo. V rámci rozpočtového určení došlo v roce 2016 u DPH ke zvýšení sazby krajů o 1,06 % (na 8,92 %) a o tento podíl byl snížen státní rozpočet. Tato změna zvyšuje podíl daní do krajských rozpočtů a vede k vyšší fiskální samostatnosti. V roce 2017 u rozdělení DPH došlo k mírnému zvýšení sazby obcí o 0,57 % (na 21,4 %) na úkor sazby státního rozpočtu. U DPFO ze samostatně výdělečné činnosti došlo ke zrušení motivační složky, tj. třiceti-procentního podílu obce dle bydliště podnikatele a tento podíl byl přidán do sazby státního rozpočtu na celkových 40 %. Ke změnám rozpočtového určení daní došlo v roce 2018 u DPH, kdy se zvýšila sazba obcí o 2,18 % (na celkových 23,58 %) a sazba státního rozpočtu se snížila na 67,5 %. Tato změna zvyšuje podíl daní do rozpočtů obcí a zlepšuje finanční situaci obce. Od roku 2018 sazby rozpočtového určení daní u všech jednotlivých úrovní rozpočtů zůstali stejné až do roku 2020.

3.3.4.2 Transfery a dotace

Dotace tvoří velmi významnou část příjmů rozpočtu obce a slouží k financování centralizovaných finančních prostředků. Jejich zdrojem je státní rozpočet nebo státní účelové fondy. Transfery projevují existenci procesního přerozdělování uvnitř soustavy veřejných rozpočtů v rámci projevu solidarity. Potřebu dotací charakterizujeme také jako podporu pro specifické činnosti obce, o které má stát zájem. Důvodem je většinou přenesená odpovědnost za zabezpečování veřejných statků (Peková, 1997).

Typy dotací podle (Provazníková, 2009):

- 1) specifické **účelové** dotace – poskytnuté na základě stanoveného účelu, kdy obec zodpovídá za jejich užití;
- 2) všeobecné **neúčelové** dotace – obdržené na základě stanoveného kritéria, ale jejich užití je v kompetenci obce.

Oba tyto typy mohou být použity na financování běžných i kapitálových výdajů. Účelové dotace rozdělujeme ještě podle spoluúčasti na financování daných výdajů na dotace:

- **bez spoluúčasti**, kde je poskytnuta pevná částka ze státního rozpočtu na předem určené statky a služby (obec „nemusí“ vynakládat své finanční prostředky);
- **se spoluúčastí**, při které stát financuje určitý podíl z celkové vynaložené částky a obec musí financovat stanovenou sumu z vlastního rozpočtu.

3.3.4.3 Nedaňové příjmy

U těchto příjmů mají obce či regiony vyšší pravomoci při ovlivňování. Dalo by se říci, že nedaňové příjmy souvisí s hospodářskými či podnikatelskými činnostmi územních samospráv. Do skupiny nedaňových příjmů obcí či regionů patří příjmy z vlastního podnikání, uživatelské poplatky, příjmy z vlastní správní činnosti a příjmy ostatní.

a) **Příjmy z vlastního podnikání**

Jedná se o tradiční příjmy rozpočtů územních samospráv a jsou určeny pro financování místních a regionálních potřeb. Do této skupiny zahrnujeme:

- zisky z municipálních a regionálních podniků,
- příjmy z prodeje nebo pronájmu majetku,
- podíly na zisku podniků s majetkovým vkladem obcí či regionu,
- příjmy z obchodování s cennými papíry.

b) **Uživatelské poplatky**

Je to druh nedaňového příjmu, který je založen na zásadě užitku a prospěchu ze spotřeby statku. Jsou to příjmy od občanů, kteří tak hradí poskytnuté obecní služby. Nejčastějšími druhy poplatků jsou za:

- dodávky pitné vody (vodné),
- čištění odpadních vod (stočné),
- svoz a likvidaci komunálního odpadu,
- sportovní, kulturní a rekreační služby (fotbalové kluby, divadla, knihovny, koupaliště),

- užívání hromadné dopravy,
- využívání skládek,
- hřbitovní služby a další.

c) **Příjmy z vlastní správní činnosti**

Příjmy z vlastní správní činnosti bývají především spojeny s poplatky za správní úkony, které jsou obcí vykonávány na základě své nebo přenesené působnosti. Jednotky územních samospráv tyto příjmy ovlivňují minimálně, protože jejich výše a další náležitosti jsou stanoveny zákonem. Nejčastějším typem je vystavení dokladu neboli vydání licence k:

- povolení stavby,
- povolení nosit zbraň,
- provozu vozidla,
- ověřování pravosti dokladů apod.

d) **Ostatní příjmy**

Do ostatních nedaňových příjmů územních rozpočtů řadíme všechny zbylé nahodilé a nepříliš významné příjmy, jedná se především o **dary** a **výnosy ze sbírek**. Tento druh příjmu je zpravidla osvobozen od daně z příjmů. Výše tohoto příjmu záleží hlavně na dárci (jednotlivec nebo firma), protože si ji může uplatnit jako odpočitatelnou položku u zdaněných příjmů (Provazníková, 2009).

3.3.4.4 Úvěry a půjčky

Představují návratné příjmy, které jsou v rozpočtu obce pouze dočasně. K návratným příjmům se také váže úrokové zatížení. Nejčastější formou tohoto druhu příjmů územního rozpočtu jsou bankovní úvěry, půjčky od jiných subjektů nebo příjmy z emise cenných papírů (Peková, 1997).

3.3.5 Výdaje rozpočtů územních samospráv

Hlavním cílem výdajů územních rozpočtů je financování lokálních a regionálních potřeb veřejného sektoru na svém území. Celkový objem a struktura výdajů územních rozpočtů je především ovlivněna rozpočtovým omezením ze strany příjmů a pravomocemi obce za zabezpečování škály veřejných statků a služeb. Velký vliv na financování výdajů

územních rozpočtů mají preference obyvatelstva a také jejich ochota se podílet na financování veřejných statků (Peková, 1997).

Výdaje rozpočtů územních samospráv lze členit do několika hledisek.

1) Ekonomické hledisko

Podle ekonomického hlediska dělíme výdaje na běžné a kapitálové. U **běžných výdajů** se jedná o opakující se výdaje v příslušném rozpočtovém roce – například platy zaměstnanců, sociální dávky, nákup materiálu, vody, paliv a energie nebo nákup služeb.

Pro investiční účely slouží **kapitálové výdaje**, které financují dlouhodobé potřeby období delšího, než je jeden rozpočtový rok. Kapitálové výdaje se týkají realizace jednotlivých projektů, které zahrnují i splácení půjček na financování investic.

2) Hledisko rozpočtové skladby

Toto hledisko podrobně člení běžné a kapitálové výdaje a je závazné pro územně samosprávné celky. Výdaje jsou druhově členěné do dvou tříd:

- třída 5 – druhově člení běžné (neinvestiční) výdaje,
- třída 6 – druhově člení kapitálové (investiční) výdaje.

Dále rozpočtová skladba umožňuje rozdělovat výdaje na **nenávratné** a **návratné**.

3) Podle charakteru infrastruktury

Charakter infrastruktury můžeme rozdělit na ekonomickou a sociální infrastrukturu.

Ekonomická infrastruktura zahrnuje veškeré výdaje, které jsou určeny na výrobní účely. Obecní a regionální podniky mají pak za úkol tyto služby zabezpečit.

Výdaje na **sociální infrastrukturu** tvoří především výdaje na vzdělání a péči o zdraví. Dále pak zahrnují výdaje na provoz sociálních zařízení a na sociální peněžní transfery.

4) Podle funkcí veřejných financí

Z hlediska funkcí veřejných financí rozdělujeme výdaje na alokační, stabilizující a redistribuční činnosti. Do **alokačních činností** patří výdaje na nákup služeb od soukromých firem, od svých podniků nebo neziskových organizací. Také sem řadíme výdaje na úhradu případných ztrát vlastních podniků. Dále do alokačních činností ještě patří výdaje na financování **veřejných statků** (např. údržba veřejného pořádku a bezpečnosti, veřejné osvětlení a komunikace) a **statků smíšených** (např. základní vzdělání).

Prostřednictvím výdajů na alokační činnosti mají obce a kraje **stabilizující účinky**. Díky nákupu statků a služeb ovlivňují obce celkovou poptávku po pracovních místech a stabilizují svou územní zaměstnanost.

Redistribuční výdaje jsou výdaje spojené s peněžními transfery směřované obyvatelstvu. Vyjadřují pouze výdaje doplňkové a patří sem například sociální dávky, příspěvky na nájemné nebo různé kompenzace či dotace.

5) Hledisko rozpočtového plánování

Podle hlediska rozpočtového plánování dělíme výdaje územních rozpočtů na plánované a neplánované. Pokud jsme schopni výdaje přesně určit předem, jedná se o **plánovatelné výdaje**, které většinou mívají mandatorní charakter, což jsou výdaje, které musí územní samospráva vynaložit ze zákona.

U **neplánovaných výdajů** nedokážeme určit kdy nastanou. Do těchto nahodilých výdajů zahrnujeme výdaje na odstraňování škod živelných pohrom (např. povodně) nebo sankce za porušení rozpočtové kázně (Provazníková, 2009).

Obrázek 4 - Rozpočet obce

PŘÍJMY	VÝDAJE
<p>Běžné:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daňové <ul style="list-style-type: none"> ○ svěřené daně (daně z nemovitostí) ○ sdílené daně (daně z příjmů FO a PO) ○ místní poplatky • nedaňové <ul style="list-style-type: none"> ○ poplatky za služby ○ správní poplatky ○ příjmy z pronájmu majetku ○ od rozpočtových a příspěvkových organizacích ○ zisk obecních podniků • transfery <ul style="list-style-type: none"> ○ dotace účelové i neúčelové • přijaté sdružené neinvestiční finanční prostředky <p>Kapitálové:</p> <ul style="list-style-type: none"> • z prodeje majetku (movitého i nemovitého) • z prodeje akcií a majetkových podílů • kapitálové transfery (účelové i neúčelové) • přijaté sdružené investiční finanční prostředky • přijaté úvěry • příjmy z emise komunálních obligací • přijaté splátky <p>Ostatní</p> <ul style="list-style-type: none"> • doplňkové a přijaté sankční pokuty 	<p>Běžné:</p> <ul style="list-style-type: none"> • platy a mzdy • pojistné za zaměstnance <ul style="list-style-type: none"> ○ sociální pojištění ○ zdravotní pojištění • materiálové • energie • nájemné • sociální dávky • výdaje na municipální podniky • sankce za porušení rozpočtové kázně • pokuty • úroky • poskytnuté dary a dotace • výdaje na sdružování neinvestičních finančních poplatků <p>Kapitálové:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nákup hmotného i nehmotného majetku • nákup cenných papírů • poskytnuté dotace a investiční půjčky jiným subjektům • výdaje při sdružování investičních finančních prostředků • splátky úvěru

Zdroj: (Peková, 1997), vlastní zpracování, 2020

3.4 Finanční analýza

Finanční analýzu můžeme definovat jako časové pásmo, které představuje systematický rozbor dat z účetních výkazů (Růčková, 2007).

Hlavním cílem finanční analýzy je posoudit současnou finanční situaci podniku, na základě které bude možné stanovit předpověď budoucích finančních podmínek a připravit tak opatření ke zlepšení finanční situace. Finanční analýza má za úkol zajistit stálou prosperitu a správné fungování podniku (Dluhošová, 2006).

K dosahování finanční stability podniku je důležité plnit dvě základní kritéria:

- schopnost vytvářet zisk, zhodnocovat vložený kapitál a zajišťovat přírůstek majetku;
- zajišťovat platební schopnosti podniku.

Základním nástrojem finanční analýzy jsou **finanční ukazatele**, které představují odpovědi na otázky týkajících se finančního zdraví firmy. Například úvěrový pracovník komerční banky by pro poskytnutí úvěru potřeboval znát míru likvidity či míru solventnosti podniku a nebo potencionálního investora akcií by mohla zajímat ziskovost dané firmy (Růčková, 2007).

3.4.1 Zdroje finanční analýzy

Základním zdrojem informací pro finanční analýzu představují **účetní výkazy**, které informují celou řadu uživatelů. Tyto výkazy lze dělit na účetní výkazy finanční a vnitropodnikové.

- 1) **Finanční účetní výkazy** jsou zdrojem informací pro externí uživatele. Jedná se o externí výkazy, které poskytují přehled o struktuře a stavu majetku, tvorbě a užití výsledku hospodaření, peněžních tocích a o zdrojích krytí. Všechny tyto informace je firma povinna každý rok zveřejnit.
- 2) **Vnitropodnikové účetní výkazy** jsou určeny pro potřeby firmy. Tyto výkazy se sestavují v častějších frekvencích, a díky tomu vytváří přesnější výsledky finanční analýzy a eliminují riziko odchylek od skutečnosti (Růčková, 2007).

3.4.1.1 Rozvaha

Rozvaha je považována za základní účetní výkaz a její funkcí je porovnávat stav majetku podniku (aktiva) se zdroji jeho krytí (pasiva) k časovému okamžiku. Aktiva tvoří strukturu majetku v podniku a strukturu podnikového kapitálu tvoří pasiva. Aby rozvaha byla pravdivá, musí splnit rovnováhu bilanční rovnice, kdy aktiva se rovnají pasivům.

Aktiva se člení na **aktiva stálá**, do kterých řadíme:

- dlouhodobý hmotný majetek,
- dlouhodobý nehmotný majetek,
- dlouhodobý finanční majetek;

a na **aktiva oběžná**, do kterých patří:

- zásoby,
- pohledávky (krátkodobé i dlouhodobé),

- a krátkodobý finanční majetek.

Pasiva, neboli zdroje krytí, se dělí podle vlastnictví zdrojů, tedy na **vlastní kapitál**, který zahrnuje:

- základní kapitál,
- kapitálové fondy,
- fondy ze zisku,
- výsledek hospodaření minulých let,
- výsledek hospodaření běžného účetního období;

a dále na **cizí zdroje**, které představují:

- rezervy,
- závazky (krátkodobé i dlouhodobé),
- a bankovní úvěry.

Do aktivních položek dále řadíme ještě **pohledávky za upsaný základní kapitál a časové rozlišení**, které je i položkou v pasivech (Dluhošová, 2006).

3.4.1.2 Výkaz zisku a ztráty

Účetní výkaz zisku a ztráty je přehled o všech **výnosech a nákladech** podniku za určité období a sestavuje se pravidelně každý rok nebo i dříve podle podnikových požadavků. Na základě jeho porovnání se získá **výsledek hospodaření**, kterým může být zisk nebo ztráta.

Výsledek hospodaření má jednotlivé členění, při kterém můžeme sledovat VH:

- provozní,
- z finančních operací,
- za běžnou činnost,
- mimořádný,
- za účetní období
- a VH před zdaněním (Růčková, 2007).

3.4.1.3 Výkaz cashflow

Jedná se o analýzu výkazu peněžních toků, které objasňují hlavní faktory ovlivňující příjem (inflow) a výdej (outflow) hotovosti k určitému okamžiku. Cashflow představuje příliv a odliv finančních prostředků a vyjadřuje finanční situaci podniku v rámci určitého období (Dluhošová, 2006).

3.4.2 Metody finanční analýzy

Existuje mnoho metod finanční analýzy hodnotících finanční zdraví firmy. Při realizaci finanční analýzy je potřeba zvolit správnou metodu a brát ohled především na:

- účelnost – aby vybraná metoda odpovídala zadanému cíli;
- nákladnost – potřeba získat kvalifikovanou práci, která je velmi nákladná;
- spolehlivost – dbát na správnost vstupních informací (Růčková, 2007).

Do základních metod finanční analýzy řadíme deterministické a matematicko-statistické metody.

1) **Deterministické metody** – používají se pro stanovení odchylek a pro analýzu vývoje pro menší časové období a jde o základní finanční analýzy v podniku.

a. **Horizontální analýza** (analýza trendů)

Posuzuje a detailně popisuje časové změny ukazatelů, díky kterým se odhadují dlouhodobé trendy podstatných finančních položek.

b. **Vertikální analýza** (analýza struktury)

Posuzuje význam dílčích složek ze souhrnného absolutního ukazatele. Vertikální rozbor je vyjádřen v procentech. Jedná se třeba o analýzu dílčích složek aktiv a dílčích složek pasiv (Dluhošová, 2006).

c. **Poměrová analýza**

Tvoří systematickou soustavu ukazatelů a vychází z účetních výkazů. Často používanými ukazateli jsou:

➤ **Ukazatele likvidity** – vyjadřují schopnost podniku splácet své krátkodobé závazky neboli schopnost přeměnit svůj majetek na peněžní prostředky.

Dělíme ji na likviditu:

- **okamžitou** (likvidita 1. stupně), což je možnost zaplatit své krátkodobé závazky „ihned“ pomocí nejlikvidnějších finančních prostředků, kterými jsou peníze v pokladně, peníze na běžném účtu, šeky nebo krátkodobé cenné papíry. Doporučená hodnota je v rozmezí 0,2-0,5;
- **pohotovou** (likvidita 2. stupně), která zohledňuje oběžný majetek bez zásob. Tímto ukazatelem se sleduje, jestli je podnik schopen zaplatit své závazky, aniž by byl nucen prodat své zásoby. Doporučená hodnota je v rozmezí 0,7-1,2;
- **běžnou** (likvidita 3. stupně), kterou se sleduje pokrytí krátkodobých závazků oběžnými aktivy. Doporučená hodnota je v rozmezí 1,5-2,5;

- **Ukazatele rentability** – neboli výnosnost je schopnost podniku dosahovat zisku a vytvářet nové zdroje. Tento ukazatel zkoumá vytvořený zisk investovaným kapitálem. Nejčastěji je k tomu nutná rozvaha a výkaz zisku a ztráty, díky kterému se sleduje ziskovost podniku. V praxi se nejvíce zjišťují ukazatele rentability celkově vloženého a vlastního kapitálu nebo také rentabilita odbytu a nákladů.
- **Ukazatele zadluženosti** – znázorňují využití cizích zdrojů podniku k financování svých aktiv. Kdyby podnik využíval ke svému pokrytí jakýkoli aktiv jen vlastní kapitál, přihodilo by to důsledek celkového snížení výnosnosti vloženého kapitálu. Do základních ukazatelů patří:
  - **ukazatel věřitelského rizika**, který vyjadřuje poměr cizího kapitálu k celkovým aktivům,
  - **ukazatel samofinancování**, který sleduje poměr vlastního kapitálu k celkovým aktivům,
  - **ukazatel úrokového krytí**, který zjišťuje, zdali je pro firmu dluhové zatížení ještě únosné.
- **Ukazatele aktivity** – měří schopnost podniku využívat investované peněžní prostředky a sleduje vázanost kapitálu k dílčím aktivním a pasivním složkám. Nejběžnějšími ukazateli jsou **doba obratu** a **počet obrátek** jednotlivých složek aktiv nebo zdrojů (např. zásob, pohledávek, závazků).
- **Ukazatele tržní hodnoty** – hodnotí firmu pomocí burzovních ukazatelů a jsou důležité především pro potencionální investory.
- **Ukazatele s využitím cashflow** – zachycují jevy, které by mohly způsobit platební potíže a určují případné výsledky finanční situace firmy (Růčková, 2007).

d. Analýza soustav ukazatelů

Jedním z typů této skupiny jsou **pyramidové soustavy**, které pomocí individuálních ukazatelů postupně vysvětlují základní (syntetické) ukazatele.

- 2) **Matematicko-statistické metody** – slouží pro delší časové řady a posuzují determinanty a faktory vývoje zvolených ukazatelů v čase. Do těchto metod patří například:

- regresní analýza,
- diskriminační analýza,

- analýza rozptylu,
- testování statistických hypotéz (F-test, t-test) (Dluhošová, 2006).

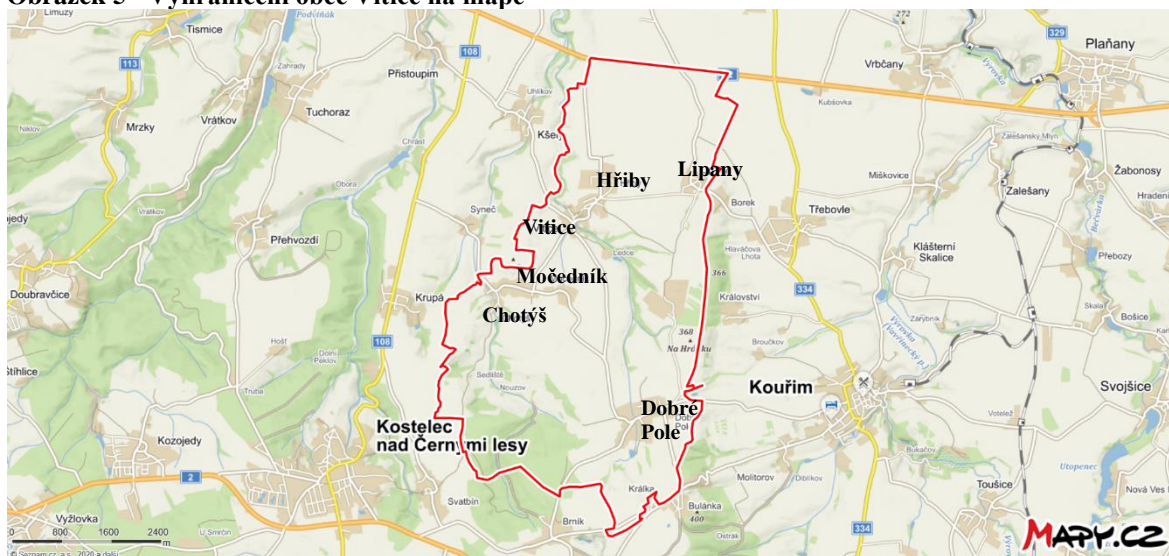
4 Vlastní práce

Praktická část se zabývá analýzou hospodaření obce Vitice. Úvodní část je zaměřena na historii jednotlivých částí obce, rozložení a vývoj počtu obyvatel, strukturu obecního úřadu a na obecní poplatky. Dále pak následuje rozbor hospodaření obce v dílčích letech sledovaného období a komparace výsledků finanční analýzy s podobnou samosprávou. V závěru praktické části je provedeno vyhodnocení celkového hospodaření obce s případnými návrhy na zlepšení finanční situace.

4.1 Obec Vitice

Obec Vitice se nachází ve středočeském kraji a spadá pod okres Kolín. Obec Vitice se skládá ze šesti částí, kterými jsou Dobré Pole, Lipany, Hřiby, Chotýš a Močedník. Celková katastrální výměra je 2 238 ha (vitice.cz, 2020).

Obrázek 5 - Vyhrazení obce Vitice na mapě

Zdroj: (mapy.cz, 2020), 2020

Obec Vitice je členem neziskové organizace MAS Podlipansko, která se se svými projekty od roku 2006 zabývá zlepšováním prostředí v typicky venkovských oblastí kolem Polabí a Posázaví. Díky doplňkovým činnostem a dotačním prostředkům se snaží zdokonalovat prostředí pro lepší životy občanů (podlipansko.cz, 2020).

V blízkém okolí obce Vitice se nachází mnoho zajímavých míst. Za zmínku určitě stojí slavná událost **bitvy u Lipan** z 30. května 1434, kterou zdobí lipanská mohyla na Lipské hoře. Podle legendy o svatém Prokopu je Lipská hora součástí geologického útvaru pod názvem **Čertova brázda**, která se rozléhá od města Sázava až do malé vesničky jménem Chotouň. Nejvýznamnějším historickým a královským městem v blízkém okolí obce Vitice

je **město Kouřim**. Město Kouřim, založené králem Václavem I. roku 1260, se může chlubit s vydatným množstvím památek pro milovníky historie. Poslední zajímavostí jsou dva **stožary liblických vysílaček**, které se svými 355 metry tvoří nejvyšší stavbu v České republice (vitice.cz, 2020).

4.1.1 Historie a současnost jednotlivých částí obce

4.1.1.1 Vitice

První stavbou na území Vitic byl kostel sv. Šimona a Judy ze 13. století, avšak první dochovaná písemná zmínka pochází z roku 1352. Od roku 1388 zde bylo založeno kaplanství a během třicetileté války od roku 1632 se obec připojila k černokosteleckému panství. V roce 1975 byla v obci vybudovaná škola pro 1. až 5. třídu a od roku 1980 byla zprovozněna i mateřská školka. Jedna z těchto budov byla v roce 1992 přestavěna a vznikl zde Dům s pečovatelskou službou.

Nyní se v obci nachází prodejna se základními potřebami, hasičská zbrojnice a také pobočka České Pošty. Svůj zápis v seznamu kulturních památek má místní hřbitov a jistě stojí za zmínku místní kostel v gotickém stylu a dřevěná zvonice.

Velkou roli zemědělské výroby zajišťuje Zemědělské družstvo Vitice a několik soukromých zemědělců. Dlouhou řadu let zde především vynikají podnikatelé mezinárodní kamionové dopravy a stavebních řemesel (vitice.cz, 2020).

4.1.1.2 Dobré Pole

Nejstarší dochovaná listina o existenci obce pochází z roku 1327, kdy Jan Lucemburský ve svém dokumentu uvedl polohu „u cesty do Dobrého Pole – Dobropoli“.

Výraznou zemědělskou výrobu na 300 hektarů tu zaujímá produkce jablek, kterou má na starosti Zemědělské družstvo Vitice a také soukromí zemědělci. Dříve v Dobrém Poli býval kravín a odchov skotu, ale v dnešních dobách tu živočišnou výrobu provozuje menší farma s porodnou prasnic a odchovnou selat. Nyní je v obci obchod se smíšeným zbožím, pohostinství ve dvou lokálech a sklad piva pivovaru Eggenberg.

4.1.1.3 Lipany

Nejstarší dochovaná zmínka pochází z roku 1360. V tomto období zde sídlil vladycký rod Lipanských z Lipan. Lipany jsou hlavně známé slavnou bitvou, ve které husité se svým

vůdcem Prokopem Holým byli poraženi Panskou jednotou. V roce 1881 na památku této bitvy byla postavena mohyla, která má své místo i v seznamu kulturních památek.

Od roku 1990 tu byla vybudována hasičská zbrojnice, prodejna smíšeného zboží a společenská klubovna. Uprostřed vesnice stojí zámek, ve kterém do roku 1990 fungoval archiv pro vynálezy a patenty.

4.1.1.4 Hřiby

První zmínka o této obci je zaznamenána v roce 1389. Hřiby jsou úzce spojeny s bitvou u Lipan, kdy toto území bylo využito Panskou jednotou k útoku proti husitům. Díky místnímu členitému terénu Panská jednota zvítězila a tato obec se zapsala do dějin.

Okolo Hřib probíhá většina zemědělské práce a je zde mechanizační středisko ZD Vitice spolu se suškou a skladem obilí. Od roku 1970 nastal značný rozvoj celé obce výstavbou bytových jednotek a rodinných domů.

4.1.1.5 Chotýš

První záznam o Chotýši je dochován z roku 1088 a jedná se o nejstarší zmínku v porovnání s okolními obcemi. Dříve na tomto území stála tvrz, ke které se vztahuje další písemná zmínka z roku 1353.

V roce 1986 postihla obec povodeň, která způsobila značné škody po celé vsi. Díky vypracovanému projektu byla obec částečně zrekonstruovaná a další úpravy ještě postupně probíhají. Do roku 1990 zde fungovala škola, ale tento prostor byl pak přebudován na obchod se smíšeným zbožím a s pohostinstvím.

Nyní tu funguje i menší knihovna a kousek od ní nalezneme hasičskou zbrojnici. V okolí obce přiléhají osady Nouzov a Sedliště. Po lesní turistické cestě je možné se dostat až do Kostelce nad Černými lesy.

4.1.1.6 Močedník

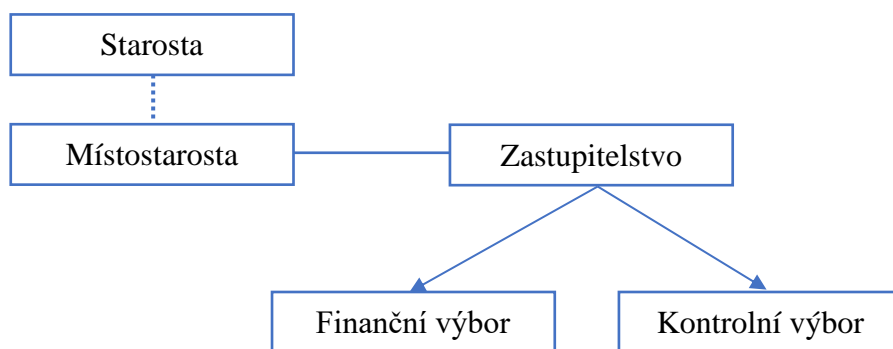
Z této skupiny obcí je Močedník tou nejmenší a veškerou infrastrukturu má v Chotýši, se kterou je tato obec úzce spojena. V roce 1986 vesnici postihla rozsáhlá povodeň, která způsobila mnoho škod na majetku a obydlí obyvatel.

Nyní v obci působí mechanizační středisko Zemědělského družstva Vitice, suška obilí a sklady (vitice.cz, 2020).

4.1.2 Struktura obecního úřadu

Organizační struktura obce Vitice se skládá ze starosti, místostarosty, devítičlenného zastupitelstva a dvou organizačních složek. Finanční a kontrolní výbor tvoří dva členi a jeden předseda.

Obrázek 6 - Organizační struktura obce Vitice

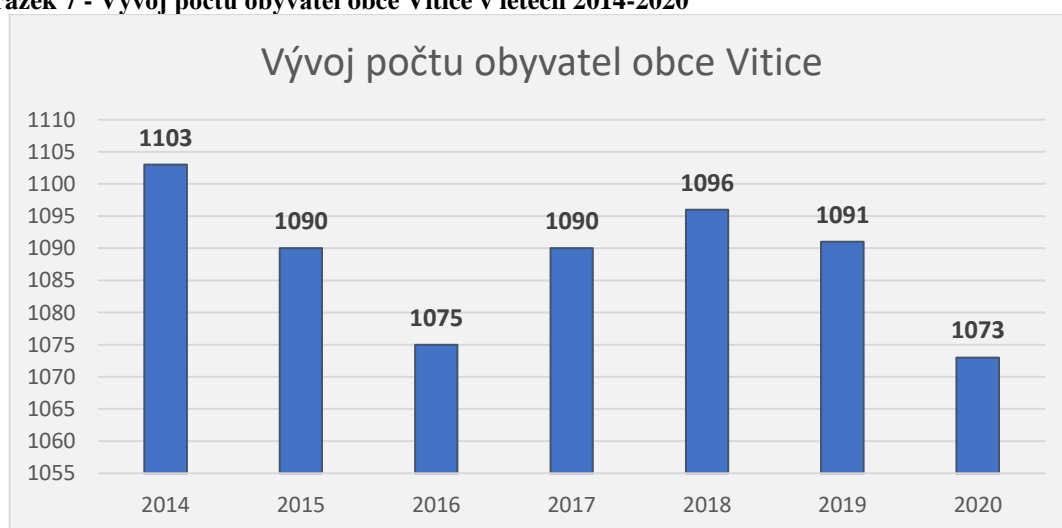

Zdroj: (vitice.cz, 2020), vlastní zpracování, 2020

4.1.3 Rozložení a vývoj počtu obyvatel

Celkový počet obyvatel obce Vitice ke dni 1.1.2020 je 1073 osob. V porovnání s předchozími sledovanými lety, uvedené na obrázku 7, bychom mohli říci, že se jedná o podobný pokles počtu obyvatel stejně jako v roce 2016. Ve sledovaném období je zřejmé, že nejvyšší počet obyvatel obec zaznamenala v roce 2014 a nejnižší v roce 2020. Křivka znázorňující počty obyvatel má střídavě chvíli rostoucí a chvíli klesající tendenci.

Obrázek 7 - Vývoj počtu obyvatel obce Vitice v letech 2014-2020

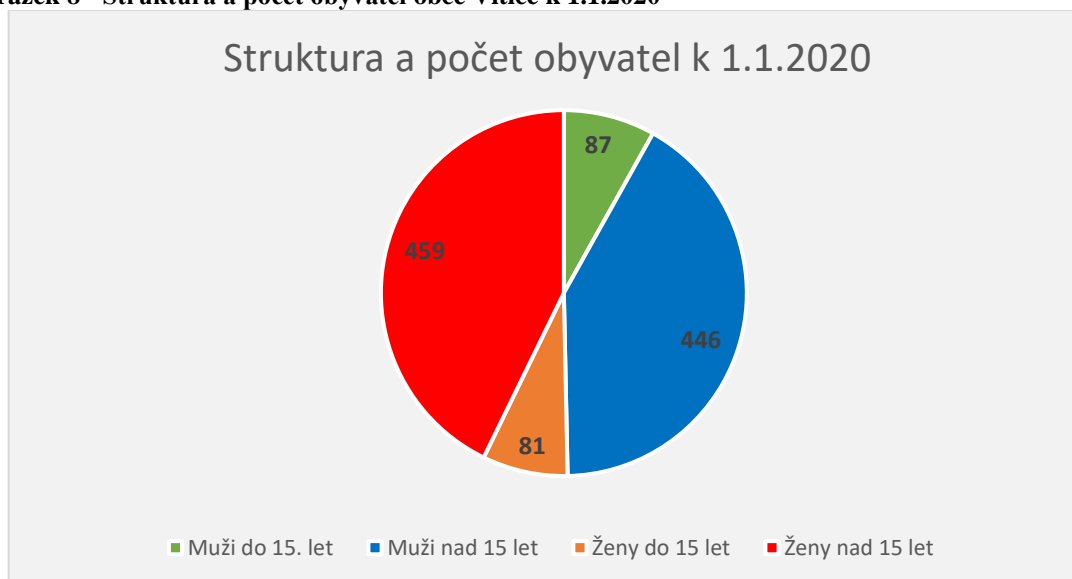

Zdroj: (mistopisy.cz, 2020), vlastní zpracování, 2020

Ve struktuře obyvatelstva obce Vitice ke dni 1.1.2020 jsou ženy a muži v téměř vyrovnaném poměru 540:533 počtu osob. Obrázek 8 zobrazuje množství osob ve skupinách

žen a mužů do 15ti a nad 15 let. Nejpočetnější skupinou jsou ženy nad 15 let, která je zastoupena 459 ženami.

Obrázek 8 - Struktura a počet obyvatel obce Vitice k 1.1.2020

Zdroj: (mistopisy.cz, 2020), vlastní zpracování, 2020

4.1.4 Poplatky

4.1.4.1 Poplatek ze psů

Poplatek ze psů odvádí držitel psa. Poplatníkem může být fyzická a právnická osoba s trvalým pobytem nebo sídlem v České republice. Poplatek se vztahuje na psy starších tří měsíců. Roční poplatek činí 80,- Kč za prvního psa a 100,- Kč za každého dalšího psa. Sazby jsou stejné i u psa, jehož držitelem je poživatel starobního, vdoveckého nebo invalidního důchodu. Tento poplatek je splatný do třiceti dnů a jsou od něj osvobozeni držitelé průkazek ZTP (zvláště těžce postižené) a nevidomé osoby. Poplatek je stanoven obecně závaznou vyhláškou číslo 2/2007 obce Vitice (vitice.cz, 2020).

4.1.4.2 Místní poplatek za užívání veřejného prostranství

Jedná se o poplatek, který se vztahuje ke zvláštnímu užívání veřejného prostranství. Zvláštním užívání se rozumí:

- výkopové práce,
- dočasné stavby a zařízení sloužící pro prodej a poskytování služeb,
- reklamní zařízení,
- cirkusy, lunaparky a podobné atrakce,
- skládky,

- trvalé parkovací místa,
- kulturní, sportovní a reklamní akce,
- filmová a televizní tvorba.

Poplatníkem je fyzická nebo právnická osoba, která využívá veřejné prostranství. Za veřejné prostranství se považuje prostranství před hasičskou zbrojnicí ve Viticích a u Lipanské mohyly. Poplatková sazba činí 10,- Kč za 1 m² a za každý započatý den a splatnost poplatku je v den užívání veřejného prostranství. Poplatek za užívání veřejného prostranství je dán obecně závaznou vyhláškou číslo 3/2007 obce Vitice (vitice.cz, 2020).

4.1.4.3 Místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů

Poplatníkem je fyzická osoba s trvalým pobytem v obci nebo fyzická osoba, která vlastní stavbu určenou k individuální rekreaci nebo byt či rodinný dům, ve kterých není hlášena k pobytu žádná fyzická osoba. Sazba poplatku je 250,- Kč za kalendářní rok a 450,- Kč za kalendářní rok, která je vypočtená na základě skutečných nákladů obce předchozího kalendářního roku ze svozu a sběru netříděného komunálního odpadu za poplatníka a toto rozúčtování je obsažené v příloze a je nedílnou součástí této obecně závazné vyhlášky číslo 1/2012. Poplatek se platí jednorázově a nejpozději do 31.3. příslušného kalendářního roku. Od poplatku se osvobozují osoby bydlící v osadě Vitice-Ledec, Chotýš-Sedliště, Chotýš-Nouzov a dále osoby s dlouholetým pobytem v zahraničí či ve vězeňském zařízení (vitice.cz, 2020).

4.2 Rozbor hospodaření obce v letech 2014-2019

V této kapitole bakalářské práce je provedena analýza hospodaření obce Vitice v časovém intervalu od roku 2014 až do roku 2018 a je doplněná finanční analýzou za rok 2019. Nejprve je vytvořena analýza příjmů a výdajů prostřednictvím horizontální analýzy za pomoci řetězového a bazického indexu. Poté je tato část zaměřená na vertikální analýzu, která sleduje jednotlivé podíly položek v celkové sumě. Dále je provedeno zhodnocení sald rozpočtových příjmů a výdajů. V závěru této kapitoly následuje stanovení poměrové analýzy pomocí ukazatelů likvidity a zadluženosti.

4.2.1 Analýza příjmů

Analýzu příjmů uvádí tabulka 1, kde jsou uvedeny druhy příjmů a jejich částky v jednotlivých letech sledovaného období.

Tabulka 1 - Příjmy v jednotlivých letech 2014-2019 (v Kč)

Příjmy	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Daňové	12 308 370	13 234 925	14 085 088	15 600 947	17 299 686	18 605 060
Nedaňové	1 468 515	1 493 540	1 620 197	1 944 519	2 230 339	2 202 658
Kapitálové	15 750	3 770	1 000	5 000	0	4 095
Dotace	2 103 943	693 528	757 747	991 988	788 147	1 342 918
Celkem	15 896 578	15 425 753	16 464 032	18 542 454	20 318 172	22 154 731

Zdroj: výkazy ze závěrečných účtů obce Vitice, vlastní zpracování, 2020

Obec Vitice od roku 2015 do roku 2019 vykazovala celkové příjmy s rostoucí tendencí, ale mírný pokles byl v období let 2014-2015. Ve sledovaném období zaznamenala nejvyšší celkový příjem v roce 2019 s částkou 22 154 731 Kč a nejnižší v roce 2015 s částkou 15 425 753 Kč. Velikou převahu příjmů zaujímaly příjmy daňové, které oproti ostatním příjmům byly podstatně vyšší a ve sledovaném období mají rostoucí tendenci. Dalším výrazným příjmem byly příjmy nedaňové, které v letech 2018-2019 znázorňovala mírný pokles, ale v letech 2014-2018 měly také rostoucí tendenci. Nejvyšší částku přijatých dotací 2 103 943 Kč obec od státu přijala v roce 2014 a nejnižší částku 693 528 Kč v roce 2015. Nejméně zastoupenou položku příjmů vyjadřují příjmy kapitálové, které dokonce v roce 2018 nezaevidovaly žádnou částku.

Rozdělení daňových příjmů uvádí tabulka 2.

Tabulka 2 - Rozdělení daňových příjmů v letech 2014-2019 (v Kč)

Daňové příjmy	2014	2015	2016	2017	2018	2019
DPH	4 735 683	4 819 635	5 015 685	6 092 944	7 195 517	7 575 828
Daň z příjmů FO	2 543 214	2 671 687	3 019 309	3 395 577	3 836 183	4 359 610
Daň z příjmů PO	2 492 017	2 645 236	2 954 010	3 081 771	3 029 002	3 488 947
Daň z nemovitých věcí	1 747 819	2 297 793	2 273 326	2 206 634	2 420 997	2 346 095
Místní poplatky	725 717	721 588	732 236	738 623	731 357	741 601
Správní poplatky	6 450	7 200	7 050	2 000	2 750	2 200
Ostatní odvody	57 470	71 786	83 472	83 398	83 880	90 779

Zdroj: (monitor.statnipokladna.cz, 2020), vlastní zpracování, 2020

V tabulce 2 je na první pohled zřejmé, že nejpočetnější položkou daňových příjmů zaujímala daň z přidané hodnoty, která se po celé sledované období držela rostoucí tendence. DPH svého maxima a zároveň nejvyšší částky ze všech položek daňových příjmů dosáhla

v roce 2019 s částkou 7 575 828 Kč. Z ostatních položek se nad milionovou hranicí držely daně z příjmů fyzických osob, daně z příjmů právnických osob a daň z nemovitých věcí. Začátkem sledovaného období vykazovaly daně z příjmů FO a PO velmi podobné hodnoty, ale nepatrně vyšší hodnoty měla daň z příjmů fyzických osob, která vyjadřovala stoupající trend po celé sledované období. Daň z příjmů PO se také držela stoupající tendence, ale v roce 2018 zaznamenala o trochu menší pokles příjmů. U daně z nemovitých věcí můžeme říci, že po celou sledovanou dobu měla konstantní tendenci nad hranicí dvou milionů Kč s výjimkou základního roku 2014, kdy příjem byl zhruba 1,7 mil. Kč. Konstantní tendenci zaznamenávaly i místní poplatky s průměrem 731 854 Kč. Místní poplatky přibližně představuje z 96 % poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování odpadu a ze zbylých 4 % poplatek za psy. Méně výraznou položkou daňových příjmů byly ostatní odvody, do kterých především spadá daň z hazardních her. Téměř nevýraznou položkou byly pak správní poplatky, které nepřesáhly hranici 10 tis. Kč.

4.2.1.1 Horizontální analýza příjmů

V tabulce 3 je provedena horizontální analýza řetězovým indexem pomocí vzorce č. 1, který porovnává, o kolik procent se jednotlivé příjmy změnilo oproti předcházejícímu roku. Tento vzorec nalezneme v úvodní části této práce.

Tabulka 3 - Řetězový index příjmů (v %)

Příjmy	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Daňové	x	107,53	106,42	110,76	110,89	107,55
DPH	x	101,77	104,07	121,48	118,10	105,29
Daň z příjmů FO	x	105,05	113,01	112,46	112,98	113,64
Daň z příjmů PO	x	106,15	111,67	104,33	98,29	115,18
Daň z nemovitých věcí	x	131,47	98,94	97,07	109,71	96,91
Místní poplatky	x	99,43	101,48	100,87	99,02	101,40
Správní poplatky	x	111,63	97,92	28,37	137,50	80
Ostatní odvody	x	124,91	116,28	99,91	100,58	108,22
Nedaňové	x	101,70	108,48	120,02	114,70	98,76
Kapitálové	x	23,94	26,53	500	0	x

Dotace	x	32,96	109,26	130,91	79,45	170,39
Celkem	x	97,04	106,73	112,62	109,58	109,04

Zdroj: (monitor.statnipokladna.cz, 2020), vlastní zpracování, 2020

Celkové příjmy obce Vitice ve sledovaném období měly spíše kolísavý průběh. Jediný pokles celkových příjmů oproti předcházejícímu roku zaznamenala obec v roce 2015, kdy hodnota klesla o necelé 3 %. Čistě rostoucí tendenci můžeme vidět u celkových daňových příjmů a u jejich složek DPH a daň z příjmů FO. Nejvyšší nárůstek o 12,62 % celkových příjmů byl v roce 2017, kdy v tomto roce měly největší růst o 400 % kapitálové příjmy, ale rozdíl hodnot byly pouhé 4 000 Kč; dále o necelých 31 % vzrostly dotace a přibližně o 20 % vrostly nedaňové příjmy. Značný pokles zhruba o 67 % byl v roce 2015 u transferových příjmů, jelikož v roce 2014 byla hodnota přijatých dotací velmi vysoká a vyšplhala se až na 2,1 mil. Kč. Tyto přijaté dotace byly především realizovány za účelem zateplení budov mateřské školky a jídelny a kuchyně hospodářského pavilonu.

Horizontální analýza příjmů prostřednictvím bazického indexu je uvedena v tabulce 4. Pro tento index byl použit vzorec č. 2, který porovnává hodnoty současného období se základním obdobím, kterým je rok 2014. Vzorec č. 2 nalezneme v úvodní části této práce.

Tabulka 4 - Bazický index příjmů (v %)

Příjmy	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Daňové	100	107,53	114,44	126,75	140,55	151,16
DPH	100	101,77	105,91	128,66	151,94	159,97
Daň z příjmů FO	100	105,05	118,72	133,52	150,84	171,42
Daň z příjmů PO	100	106,15	118,54	123,67	121,55	140,00
Daň z nemovitých věcí	100	131,47	130,07	126,25	138,52	134,23
Místní poplatky	100	99,43	100,90	101,78	100,78	102,19
Správní poplatky	100	111,63	109,30	31,01	42,64	34,11
Ostatní odvody	100	124,91	145,24	145,12	145,95	157,96
Nedaňové	100	101,70	110,33	132,41	151,88	149,99
Kapitálové	100	23,94	6,35	31,75	0	26
Dotace	100	32,96	36,02	47,15	37,46	63,83
Celkem	100	97,04	103,57	116,64	127,81	139,37

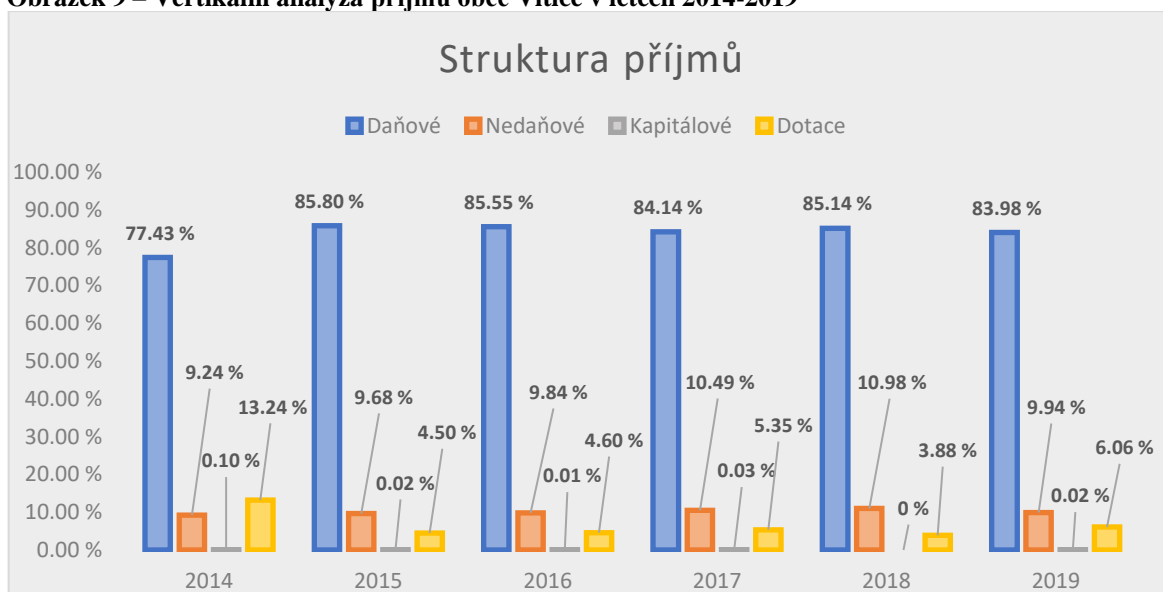
Zdroj: (monitor.statnipokladna.cz, 2020), vlastní zpracování, 2020

Kromě mírného poklesu v roce 2015 měly celkové příjmy oproti základnímu roku 2014 rostoucí tendenci a nejvyšší nárůst o 39,37 % byl v posledním roce sledovaného období. Čistě rostoucí tendenci oproti základnímu roku vykazovaly příjmy daňové i nedaňové. Nejvyšší procentuální zvýšení o necelých 52 % zaznamenaly nedaňové příjmy v roce 2018. V komparaci s rokem 2014 byly veškeré kapitálové příjmy a dotace v průběhu sledovaného období podstatně nižší. U nedaňových a všech složek daňových příjmů, kromě místních a správních poplatků, by se dalo říci, že základní rok 2014 byl oproti zbylé sledované době nejslabším příjmovým rokem.

4.2.1.2 Vertikální analýza příjmů

Struktura jednotlivých druhů příjmů obce Vitice ve sledovaném období byla provedena pomocí vzorce č. 3 z úvodní části bakalářské práce a tuto vertikální analýzu zachycují obrázky 9 a 10.

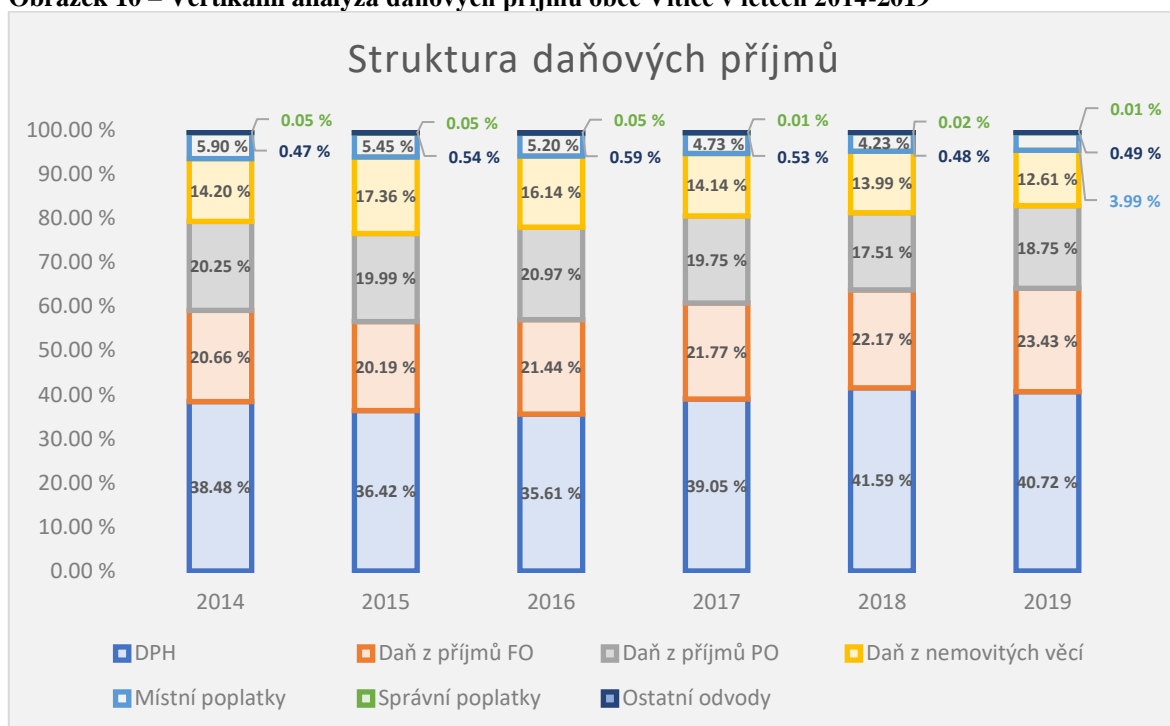
Obrázek 9 – Vertikální analýza příjmů obce Vitice v letech 2014-2019

Zdroj: výkazy ze závěrečných účtů obce Vitice, vlastní zpracování, 2020

Obrázek 10 – Vertikální analýza daňových příjmů obce Vitice v letech 2014-2019

Zdroj: (monitor.statnipokladna.cz, 2020), vlastní zpracování, 2020

Na první pohled je zřejmé, že vydatnou převahu příjmů s průměrem 83,67 % zaujímaly příjmy daňové. Nedaňové příjmy se po celé sledované období držely konstantní tendence v průměru 10 %. V roce 2014 zaujímaly dotace na struktuře příjmů obce Vitice přes 13 % a v porovnání s ostatními lety byl tento podíl podstatně vyšší. Procentuálně téměř nevýraznou složkou rozpočtových příjmů obce byly kapitálové příjmy.

U obrázku 10 můžeme pak dále vidět, že největší strukturální převahu daňových příjmů měla daň z přidané hodnoty s nejvyšším průměrem 38,64 % a s nejvyšší procentuální hodnotou 41,59 % za rok 2018. Okolo hranice 20 % se výrazněji pohybovaly daně z příjmů fyzických a právnických osob. Ještě podílově docela výraznou složkou byla daň z nemovitých věcí, která se oproti ostatním daňovým příjmům držela průměru 14,74 %. O něco méně viditelné byly ostatní odvody, které se vyskytovaly okolo hranice 5 %. Nejméně procentuálně zastoupenými položkami byly místní a správní poplatky, které ve struktuře daňových příjmů nedosáhly ani 1 %.

4.2.2 Analýza výdajů

Analýzu výdajů obce Vitice ve sledovaném období zobrazuje tabulka 5.

Tabulka 5 - Výdaje v jednotlivých letech 2014-2019 (v Kč)

Výdaje	2014	2015	2016	2017	2018	2019

Běžné	10 125 195	9 700 745	11 926 365	13 552 671	15 454 477	19 056 812
Kapitálové	7 334 312	1 499 349	1 230 112	4 336 101	3 723 371	4 834 925
Celkem	17 459 507	11 200 094	13 156 477	17 888 772	19 177 848	23 891 737

Zdroj: výkazy ze závěrečných účtů obce Vítice, vlastní zpracování, 2020

Celkové sumy výdajů obce Vítice ve sledovaném období byly dosti rozmanité. Díky nízkým kapitálovým výdajům v roce 2015 klesla celková částka výdajů o více jak 6 mil. Kč, ale dále se pak celkové částky rozpočtových výdajů držely rostoucí tendence a v roce 2019 se vyšplhaly až na částku 23 891 737 Kč. Běžné výdaje ve sledovaném období od roku 2015 rostly a v roce 2019 vykazaly nejvyšší výdajovou částku 19 056 812 Kč, při které bylo vynaloženo 11,59 mil. Kč na neinvestiční nákupy a související výdaje, které zahrnují 4,6 mil. Kč na nákup služeb, 3,56 mil. Kč na ostatní nákupy (opravy a udržování, pohoštění, cestovné), 1,41 mil. Kč na nákup materiálu, 1,23 mil. Kč na nákup vody, paliv a energie; dále 5,44 mil. Kč na platy a podobné související výdaje, 1,70 mil. Kč na neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům a 321,75 tis. Kč na neinvestiční transfery soukromoprávním subjektům. Kapitálové výdaje oproti běžným výdajům byly podstatně nižší, avšak nejvíce investicí s celkovou částkou 7 334 312 Kč bylo v roce 2014, kdy se přes 7 mil. proinvestovaných Kč promítlo v dotačních projektech a stavebních realizacích. Dále šlo o další investice do majetku, například do osvětlení obce, vybudování chodníků nebo na výměnu oken v domě s pečovatelskou službou. K větším investicím došlo také v roce 2017, kdy obec investovala do nemovitostí a nakoupila rybník v Dobrém Poli a budovu hospody se sálem ve Viticích. Dále v roce 2018 byla realizována dotace na nákup dopravního automobilu pro jednotku požární ochrany v Dobrém Poli a zahájila se zde revitalizace vodní nádrže a od roku 2018 se začal realizovat projekt pro likvidaci nebezpečné ekologické zátěže v objektu zemědělského družstva Podlípan.

4.2.2.1 Horizontální analýza výdajů

Podrobné členění výdajů podle jejich účelu zobrazuje tabulka 6, poté hned v tabulce 7 následuje horizontální analýza, která byla provedena řetězovým indexem pomocí vzorce č. 1, který je uveden v úvodní části této bakalářské práce.

Tabulka 6 – Odvětvové členění výdajů v jednotlivých letech 2014-2019 (v tis. Kč)

Výdaje	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Služby pro obyvatelstvo	7 975,66	4 734,36	5 623,04	5 860,82	8 156,06	8 812,35

Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	4 749,95	1 841,59	2 163,49	3 146,29	2 835,99	3 782,75
Všeobecná veřejná správa a služby	3 246,65	3 526,58	4 162,16	7 598,42	6 630,22	9 605,96
Sociální věci a politika zaměstnanosti	761,73	760,39	960,44	981,94	1 270,75	1 377,56
Bezpečnost státu a právní ochrana	714,50	309,09	238,69	291,30	274,15	306,98
Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství	11,01	28,09	8,66	10,00	10,68	6,14
Celkem	17 459,50	11 200,10	13 156,48	17 888,77	19 177,85	23 891,74

Zdroj: (monitor.statnipokladna.cz, 2020), vlastní zpracování, 2020

Tabulka 7 - Řetězový index výdajů (v %)

Výdaje	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Služby pro obyvatelstvo	x	59,36	118,77	104,23	139,16	108,05
Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	x	38,77	117,48	145,43	90,14	133,38
Všeobecná veřejná správa a služby	x	108,62	118,02	182,56	87,26	144,88
Sociální věci a politika zaměstnanosti	x	99,82	126,31	102,24	129,41	108,41
Bezpečnost státu a právní ochrana	x	43,26	77,22	122,04	94,11	111,98
Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství	x	255,13	30,83	115,47	106,80	57,49
Celkem	x	64,15	117,47	135,97	107,21	124,58

Zdroj: (monitor.statnipokladna.cz, 2020), vlastní zpracování, 2020

Největší výdajovou částku ze všech druhů rozpočtových výdajů zaznamenalo odvětví všeobecná veřejná správa a služby v roce 2019 s částkou 9 605 956 Kč, z toho necelých 8 mil. Kč bylo výdajem činnostmi místní správy, 1,31 mil. Kč činnostmi zastupitelstva obce, 57,7 tis. Kč bylo použito na volby do Evropského parlamentu a zbytek tvořily ostatní finanční operace. Konkrétním výdajem v tomto roce byla investice do stavby hřiště v obci Vitice, rekonstrukce bytové jednotky v domě s pečovatelskou službou, realizace zateplení na základní škole a investovaly se prostředky do změny tepelných zdrojů v některých obecních budovách. Odvětví služby pro obyvatelstvo po celé sledované období kromě let 2017 a 2019 mělo nejvyšší výdaje. Největší výdajovou částku 8,81 mil. Kč tohoto odvětví měl rok 2019, kdy se vynaložilo 2,4 mil. Kč do ochrany životního prostředí (1,48 mil. Kč do nakládání s odpady a zbytek do ochrany přírody a krajiny), 2,31 mil. Kč do sportu a zájmových činností, 2,01 mil. Kč do vzdělávání a školských služeb, 1,89 mil. Kč do bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje (veřejné osvětlení, pohřebnictví, bytové a nebytové hospodářství) a necelých 200 tis. Kč do kultury, církve a sdělovacích prostředků.

Největší pokles celkových výdajů v porovnání s předchozím rokem byl o 35,85 % v roce 2015 a v ostatních letech celkové výdaje oproti předcházejícímu roku jen rostly s nejvyšším nárůstkem o necelých 36 % v letech 2016-2017. Největší nárůst výdajů mělo odvětví zemědělství, lesní hospodářství a rybnářství (o 155,13 %), ale jedná se o nízké hodnoty, protože částka byla vyšší o pouhých 17 075 Kč. U ostatních položek byl vysoký nárůst výdajů u odvětví všeobecné veřejné správy a služeb, který v letech 2016 až 2017 zaznamenal změnu o 82,56 %, kdy regionální a místní správa zdvojnásobila svůj výdaj na celkových 6,47 mil. Kč. Jeden z důvodů tohoto zvýšení byla skutečnost, že obec převzala poskytování služeb České pošty formou franšizingu a zaměstnala na poštovní pobočce vlastního zaměstnance. Dalším navýšením byla úhrada za zaměstnání asistenta výuky pro základní školu, což byl náklad, který byl hrazen přímo z rozpočtu obce, nikoliv z fondu Ministerstva školství. Dále v tomto období došlo k navýšení počtu sezónních zaměstnanců pro práce spojené s údržbou obecního majetku, kdy oproti původnímu jednomu zaměstnanci v předchozím roce vykonávalo tuto činnost šest pracovníků. Do roku 2016 byla možnost získat sezónní pracovníky údržby obce z pracovního úřadu, kdy jejich mzdové náklady byly hrazeny ze 70 % státem a obec pouze doplácela rozdíl. Od tohoto roku již tato možnost využívat dlouhodobě nezaměstnané neexistuje, ale kvůli poměrně vysoké rozloze jsou tyto služby pro obec Vitice nezbytné. Nejnižší růst výdajů byl v letech 2014-2015 u průmyslových a ostatních odvětví hospodářství, kdy byl pokles o necelých 62 %.

V tabulce 8 byl proveden bazický index výdajů podle vzorce č. 2, který se nachází v úvodní části této bakalářské práce.

Tabulka 8 - Bazický index výdajů (v %)

Výdaje	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Služby pro obyvatelstvo	100	59,36	70,50	73,48	102,26	110,49
Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	100	38,77	45,55	66,24	59,71	79,64
Všeobecná veřejná správa a služby	100	108,62	128,20	234,04	204,22	295,87
Sociální věci a politika zaměstnanosti	100	99,82	126,09	128,91	166,82	180,85
Bezpečnost státu a právní ochrana	100	43,26	33,41	40,77	38,37	42,96
Zemědělství, lesní hospodářství a rybnářství	100	255,13	78,66	90,83	97,00	55,77
Celkem	100	64,15	75,35	102,46	109,84	136,84

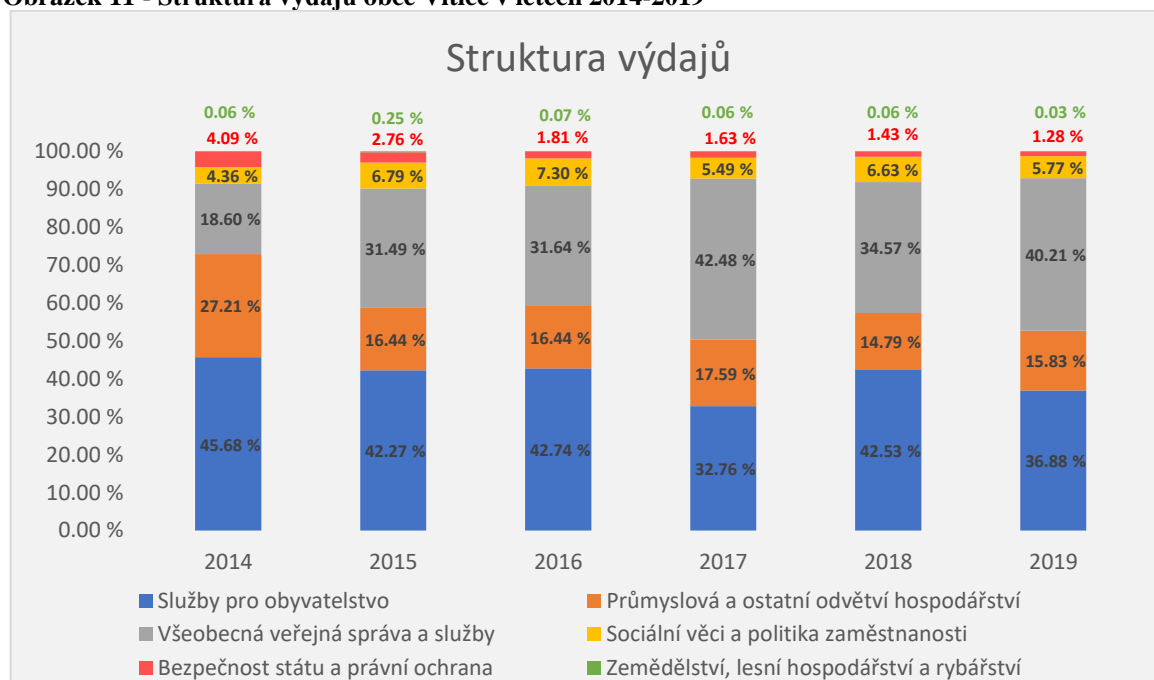
Zdroj: (monitor.statnipokladna.cz, 2020), vlastní zpracování, 2020

Nejvyšší nárůst celkových výdajů obce Vitice oproti úvodnímu roku 2014 zaznamenal rok 2019 o necelých 37 %. Největší nárůstek výdajů, v porovnání se základním rokem, uvedlo odvětví všeobecná veřejná správa a služby, kdy v roce 2019 byla změna o 195,87 % a u jediného tohoto odvětví byly výdajové částky v ostatních letech vyšší než v roce 2014. O více jak polovinu nižší výdaje po celé období v porovnání s úvodním rokem byly u bezpečnosti státu a právní ochrany, kdy v roce 2016 byl pokles až o 66,59 % (změna o 440,35 tis. Kč).

4.2.2.2 Vertikální analýza výdajů

Vertikální analýzu pro porovnání struktury výdajů zobrazuje obrázek 11, kdy byl použit vzorec č. 3 z úvodní části práce.

Obrázek 11 - Struktura výdajů obce Vitice v letech 2014-2019

Zdroj: (monitor.statnipokladna.cz, 2020), vlastní zpracování, 2020

Díky této analýze je zřejmé, že největší podíl z celkových výdajů zaujímaly služby pro obyvatelstvo s průměrem 40,48 %, kdy v roce 2014 byl zaznamenán nejvyšší podíl 45,68 %; a všeobecná veřejná správa a služby s průměrem 33,16 %. Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství měly začátkem sledovaného období celkem značný podíl (27,21 %), ale v dalších letech jejich podíl klesl a po zbytek let se držel kolem hladiny 16 %. O dost nižší podíly měly ostatní odvětví a procentuálně téměř nevýraznou výdajovou položku zastupovalo odvětví zemědělství, lesní hospodářství a rybářství, které v průměru nedosáhlo ani jedné desetiny procenta.

4.2.3 Saldo rozpočtu

Tabulka 9 – Saldo obecního rozpočtu v letech 2014-2019 (v Kč)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Příjmy	15 896 578	15 425 753	16 464 032	18 542 454	20 318 172	22 154 731
Výdaje	17 459 507	11 200 094	13 156 477	17 888 772	19 177 848	23 891 737
Saldo	- 1 562 929	4 225 659	3 307 555	653 682	1 140 324	- 1 737 006

Zdroj: výkazy ze závěrečných účtů obce Vítice, vlastní zpracování, 2020

Z tabulky 9 je patrné, že výsledná salda po celé sledované období nebyla jen přebytková. Záporné částky rozpočtu obec zaznamenala v letech 2014 a 2019, kdy v obou těchto obdobích výdaje přesahovaly o více jak 1,5 mil. Kč nad příjmy. Příčinou deficitního salda v roce 2014 byly vysoké kapitálové výdaje. V roce 2019 měla obec příliš vysoké běžné výdaje a značná suma výdajů byla vynaložena do služeb pro obyvatelstvo a činností místní samosprávy. V ostatních letech (2015 až 2018) byly salda kladná a velmi rozmanitá. K nejvyššímu přebytkovému saldu dosahovala obec v roce 2015, kdy díky nízkým výdajům výsledná částka překročila hranici 4 milionů Kč. V roce 2016 bylo přebytkové saldo poměrně vysoké (3,3 mil. Kč), ale v následujícím roce 2017 bylo podstatně nižší (653 682 Kč) a zaznamenalo nejnižší kladný výsledek za sledované období.

4.2.4 Likvidita

V tabulce 10 je zachyceny hodnoty poměrového ukazatele likvidity, který byl vytvořen vzorcem 4, 5 a 6, které jsou rozepsané v úvodní kapitole 2.3 Použité vzorce.

Tabulka 10 - Analýza likvidity obce Vítice v letech 2014-2019

Likvidita	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Okamžitá	3,56	15,51	19,44	25,50	16,34	6,24
Pohotová	4,46	16,22	20,23	26,32	17,02	6,31
Běžná	4,48	16,30	20,31	26,40	17,07	6,33

Zdroj: výkazy z rozvah obce Vítice, vlastní zpracování, 2021

Čím jsou hodnoty ukazatele vyšší, tím je obec více „likvidní“, neboli je více schopná uhradit své krátkodobé závazky včas. Na první pohled můžeme vidět, že hodnoty u všech druhů likvidity jsou vysoké, což je zapříčiněné nízkými krátkodobými závazky. V letech 2014 a 2019 činily krátkodobé závazky více jak 2 miliony Kč, a proto jsou vidět nižší hodnoty likvidity než u ostatních let. Křivky likvidity všech stupňů měly od počátku sledovaného období až do roku 2017 stoupající tendenci, poté od roku 2018 nabraly spád,

protože částka krátkodobých závazků vzrostla na 1 221 185 Kč a v dalším roce dokonce až na 2 839 089 Kč.

Okamžitá likvidita měla po celé sledované období vyšší hodnoty, než je doporučené rozmezí (0,2-0,5) a znamená to, že v případě potřeby by obec byla připravena uhradit své krátkodobé závazky ihned svými peněžními prostředky. Příčinou vysokých hodnot okamžité likvidity je příliš mnoho nevyužitých peněžních prostředků, které v roce 2017 činily necelých 20 mil. Kč a zaznamenaly nejvyšší hodnotu – 25,5.

Běžná likvidita se od **pohotovému** likvidity příliš neliší, protože po celé sledované období hodnota zásob nebyla tak velká a pohybovala se pouze okolo 60 tis. Kč. Nevyšší hodnoty likvidity vykázal rok 2017 (pohotovému – 26,32; běžná – 26,4), ale i v ostatních letech je obec hodně likvidní, tzn. byla by schopna přeměnit svůj oběžný majetek na finanční majetek včas, aby tak uhradila své krátkodobé závazky.

4.2.5 Zadluženost

Ukazatele zadluženosti jsou poměrovými ukazateli a užívají se pro zhodnocení finanční situace obce. Touto analýzou je možné určit, do jaké míry je obec financována cizím kapitálem. Ukazatele zadluženosti za jednotlivá období nalezneme v tabulce 11 a byly vypočteny prostřednictvím vzorců 7, 8 a 9 z úvodní části bakalářské práce.

Tabulka 11 - Analýza zadluženosti obce Vítice v letech 2014-2019 (v %)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Celková zadluženost	2,62	0,89	0,87	3,97	3,76	4,74
Koeficient samofinancování	97,38	99,11	99,13	96,03	96,24	95,26
Míra zadluženosti	2,69	0,90	0,87	4,13	3,91	4,98

Zdroj: výkazy z rozvah obce Vítice, vlastní zpracování, 2021

Na první pohled je patrné, že obec Vítice využívá cizí zdroje minimálně a většinu svých aktiv si obec financovala vlastním kapitálem. Po celé sledované období jsou na tom ukazatele míry a celkové zadluženosti velice podobně, protože cizí zdroje byly poměrně nízké. Tyto dva ukazatele zaznamenaly nejvyšší procentuální hodnoty v roce 2019, protože se dlouhodobé a krátkodobé závazky vyšplhaly až na obecní dluh ve výši 4 974 225 Kč, ale i tak jsou hodnoty ukazatelů po celé sledované období nízké a vyjadřují nízkou zadluženost obce.

U koeficientu samofinancování můžeme vidět, že hodnoty neklesly pod 95 %. Na základě těchto výsledků je zřejmé, že obec po celé sledované období obec byla schopná pokrýt svůj majetek z vlastních zdrojů a byla finančně stabilní a samostatná.

Přepočet cizích zdrojů na jednoho obyvatele pomocí vzorce 10 je zachyceno v tabulce 12.

Tabulka 12 - Zadluženost obyvatel obce Vítice v letech 2014-2019 (v Kč)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Zadluženost na 1 obyvatele	2 036,09	723,57	743,54	3 608,67	3 510,62	4 559,33

Zdroj: výkazy z rozvah obce Vítice, vlastní zpracování, 2021

Zadluženost na 1 obyvatele se především vyvíjela na základě velikosti cizích zdrojů. V letech 2015 a 2016 byla zadluženost na jednoho obyvatele nižší, jelikož závazky obce nepřesáhly hranici 800 tis. Kč. Zato v ostatních letech se cizí zdroje pohybovaly v rozmezí 2-5 mil. Kč a v roce 2019 tento ukazatel zaznamenal největší dluh na 1 obyvatele, který činil 4 559,33 Kč, kdy v obci žilo 1 091 občanů.

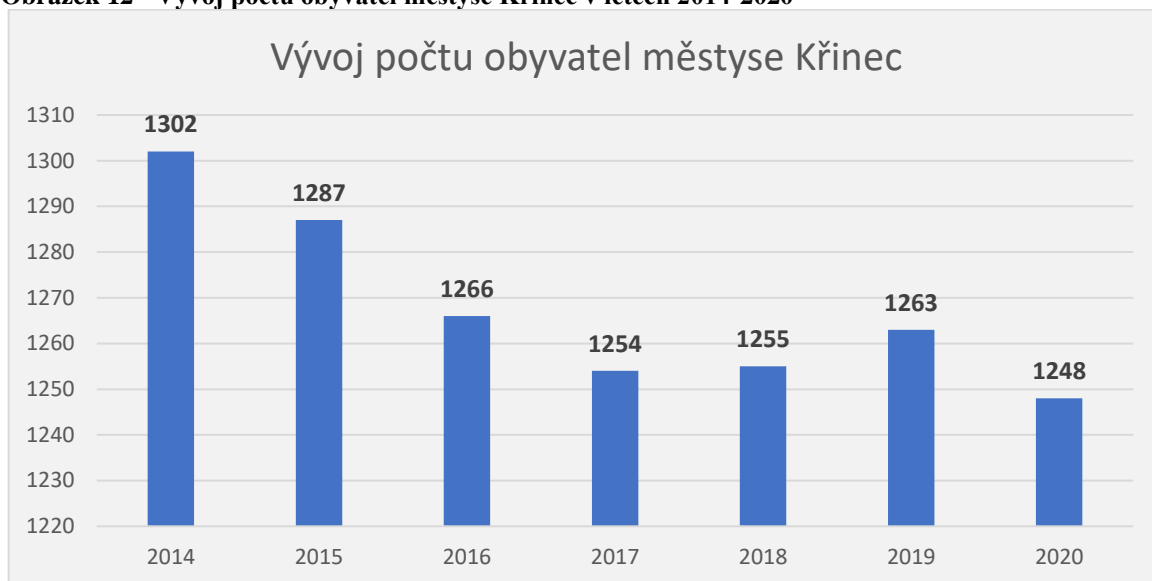
4.3 Komparace výsledků finanční analýzy s podobnou samosprávou

V této kapitole je provedena komparace výsledků finanční analýzy s podobnou samosprávou. Tato část bude především zaměřena na porovnání celkové analýzy příjmů a výdajů, počtu příjmů a výdajů na 1 obyvatele, počtu dotací na 1 obyvatele, ukazatelů likvidity a analýzy zadluženosti. Výběr obce byl proveden na základě podobné katastrální výměry a počtu trvale žijících obyvatel v obci. Pro tuto komparaci byl vybrán městy Křinec, který se nachází na severovýchodě středočeského kraje a zahrnuje části, kterými jsou Bošín, Mečír, Nové Zámky, Sovenice a Zádrbovice. Katastrální výměra městyse je 2 583 ha.

Pro stanovení různých ukazatelů byly použity počty obyvatel za jednotlivá léta sledovaného období. Vývoj počtu obyvatel městyse Křinec od roku 2014 až do roku 2020 zachycuje obrázek 12.

Obrázek 12 - Vývoj počtu obyvatel městyse Křinec v letech 2014-2020

Zdroj: (mistopisy.cz, 2020), vlastní zpracování, 2021

Městys Křinec ve sledovaných letech dosáhl nejvyššího počtu svých obyvatel v roce 2014 s 1 302 obyvateli a nejméně trvale žijících osob zaznamenal ke dni 1.1.2020 při počtu 1248 obyvatel.

4.3.1 Komparace příjmů a výdajů

Komparace příjmů a výdajů obce Vitice a městyse Křinec ve sledovaném období zachycuje tabulka 13.

Tabulka 13 - Analýzy příjmů a výdajů obce Vitice a městyse Křinec v letech 2014-2019

	Obec Vitice				Městys Křinec			
	Příjmy		Výdaje		Příjmy		Výdaje	
	celkem	na 1 obyvatele	celkem	na 1 obyvatele	celkem	na 1 obyvatele	celkem	na 1 obyvatele
2014	15 896 578	14 412,13	17 459 507	15 829,11	22 103 182	16 976,33	24 100 976	18 510,73
2015	15 425 753	14 152,07	11 200 094	10 275,32	22 609 167	17 567,34	19 220 421	14 934,28
2016	16 454 032	15 306,08	13 156 477	12 238,58	26 570 980	20 988,14	20 557 877	16 238,45
2017	18 542 454	17 011,43	17 888 772	16 411,72	29 405 000	23 448,96	32 645 580	26 033,16
2018	20 318 172	18 538,48	19 177 848	17 498,04	39 873 593	31 771,79	28 614 838	22 800,67
2019	22 154 731	20 306,81	23 891 737	21 898,93	38 059 183	30 133,95	30 576 769	24 209,63

Zdroj: (monitor.statnipokladna.cz, 2020), vlastní zpracování, 2021

Na první pohled je zřejmé, že městys Křinec měl po celé sledované období o něco vyšší částky příjmů i výdajů. S výjimkou roku 2019 vykazoval městys Křinec u příjmů

stoupající tendenci a nejvyšší příjmovou částku zaznamenal v roce 2018 při necelých 40 mil. Kč. Částky výdajů městyse byly ve sledovaném období proměnlivé a pohybovaly se v rozmezí 19-32 mil. Kč.

Pro přepočítání příjmů a výdajů na obyvatele obou lokalit byl použit vzorec č. 11 z úvodní části bakalářské práce. Z tabulky 13 můžeme říci, že s vyššími počty příjmů a výdajů městyse Křinec připadají i vyšší hodnoty na jednoho obyvatele. Nejvíce příjmů připadalo na jednoho obyvatele u městyse Křinec v roce 2018 s částkou 31 771,79 Kč. Oproti nejvyšší hodnotě příjmů na jednoho obyvatele v obci Vitice z roku 2019 je tato částka vyšší o 11 464,98 Kč. Nejvíce výdajů by připadalo na jednoho obyvatele městyse Křinec v roce 2017 s částkou 26 033,16 Kč a u obce Vitice v roce 2015 při 10 275,32 Kč.

4.3.2 Komparace počtu dotací

Celkové sumy dotací a přepočítání dotací na 1 obyvatele v letech 2014 až 2019 obce Vitice a městyse Křince jsou zachycené v tabulce 14.

Tabulka 14 - Transferové příjmy obce Vitice a městyse Křinec v letech 2014-2019 (v Kč)

Transferové příjmy	Obec Vitice		Městys Křinec	
	celkem	na 1 obyvatele	celkem	na 1 obyvatele
2014	2 103 943	1 907,47	2 995 874	2 300,98
2015	693 528	636,26	2 787 591	2 165,96
2016	757 747	704,88	2 919 809	2 306,33
2017	991 988	910,08	1 510 177	1 204,29
2018	788 147	719,11	2 172 661	1 731,20
2019	1 342 918	1 230,91	2 288 395	1 811,87

Zdroj: (monitor.statnipokladna.cz, 2020), vlastní zpracování, 2021

Celkové částky transferových příjmů obce Vitice přesahovaly hranici jednoho milionu korun pouze v letech 2014 a 2019, ale zato městys Křinec se nad zmíněnou hranici pohyboval po celé sledované období a nejvyšší hodnotu dosáhl v roce 2014 při necelých 3 mil. Kč. Avšak vzhledem k nižšímu počtu trvale žijících obyvatel zaznamenal městys Křinec nejvyšší částku v roce 2016 při 2 306,33 Kč dotací připadajících na jednoho obyvatele. Nejnižší částku přijatých dotací městys vykázal v roce 2017 (1,5 mil. Kč.) a v přepočtu na jednoho obyvatele se jedná o částku 1 204,29 Kč, která je menší než hodnoty dotací připadajících na jednoho obyvatele obce Vitice v letech 2014 a 2019.

4.3.3 Komparace likvidity

Tabulka 15 vyjadřuje komparaci hodnot okamžité, pohotové a běžné likvidity obou lokalit ve sledovaných letech 2014 až 2019 a výpočty byly provedeny pomocí vzorců 4, 5 a 6, které jsou uvedeny v kapitole 2.3 této bakalářské práce.

Tabulka 15 - Ukazatele likvidity obce Vitice a městyse Křinec v letech 2014-2019

Likvidita	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Obec Vitice						
Okamžitá	3,56	15,51	19,44	25,50	16,34	6,24
Pohotová	4,46	16,22	20,23	26,32	17,02	6,31
Běžná	4,48	16,30	20,31	26,40	17,07	6,33
Městys Křinec						
Okamžitá	10,40	12,91	15,04	12,35	7,26	7,68
Pohotová	41,89	15,34	15,39	13,04	7,33	8,21
Běžná	41,89	15,34	15,39	13,04	7,33	8,21

Zdroj: (monitor.statnipokladna.cz, 2020), vlastní zpracování, 2021

Stejně jako u obce Vitice byly hodnoty všech stupňů likvidity u městyse Křinec vysoké, tudíž byl likvidní a ve sledovaném období byl schopen uhradit své krátkodobé závazky včas.

Hodnoty **okamžité** likvidity u městyse nebyly příliš rozmanité a pohybovaly se v intervalu 7,26-15,04. Obec Vitice podobné hodnoty tohoto stupně likvidity v průběhu sledovaného období neměla, jelikož její hodnoty se nacházely v intervalu 3,56-25,5. Krátkodobé závazky městyse Křinec každým rokem rostly, ale zároveň přibývaly peněžní prostředky, tudíž hodnoty okamžité likvidity neměly příliš vysoké výkyvy.

Městys u **pohotové** a **běžné** likvidity měl stejné hodnoty, jelikož za celé období nevlastnil žádné zásoby. Z celkového hlediska by se dalo říci, že měl klesající tendenci s výjimkou let 2015 a 2019. Nejvyšší hodnotu 41,89 u těchto dvou stupňů likvidity zaznamenal rok 2014, avšak tento rok byl pro obec Vitice, v porovnání s ostatními lety sledovaného období, nejméně likvidní. Podobné hodnoty měly oba samosprávné celky v roce 2015.

4.3.4 Komparace ukazatelů zadluženosti

Pro porovnání ukazatelů celkové zadluženosti, koeficientu samofinancování, míry zadluženosti a zadluženosti na 1 obyvatele byly použity vzorce 7, 8, 9 a 10, které jsou detailně popsány v úvodní části bakalářské práce.

Tabulka 16 - Ukazatele zadluženosti obce Vitice a městyse Křinec v letech 2014-2019 (v %, v Kč)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Obec Vitice					
Celková zadluženost	2,62	0,89	0,87	3,97	3,76	4,74
Koeficient samofinancování	97,38	99,11	99,13	96,03	96,24	95,26
Míra zadluženosti	2,69	0,90	0,87	4,13	3,91	4,98
Zadluženost na 1 obyvatele	2036,09	723,57	743,54	3608,67	3510,62	4559,33
	Městys Křinec					
Celková zadluženost	0,59	0,59	0,66	0,52	1,44	1,61
Koeficient samofinancování	99,41	99,41	99,34	99,48	98,56	98,39
Míra zadluženosti	0,59	0,60	0,66	0,52	1,46	1,64
Zadluženost na 1 obyvatele	877,19	930,18	1 118,86	908,46	2 780,21	3 381,62

Zdroj: (monitor.statnipokladna.cz, 2020), vlastní zpracování, 2021

Na první pohled je u **celkové zadluženosti** patrné, že městys Křinec k financování svých aktiv využíval cizí zdroje minimálně. V období sledovaných let byl městys zadlužen v rozmezí 0,52-1,61 % a v komparaci s obcí Vitice, která byla zadlužena v rozmezí 0,87-4,74 %, je to něco méně.

V obráceném ukazateli, **koeficientu samofinancování**, můžeme vidět, že svá aktiva městys Křinec nejvíce pokryl z 99,48 % vlastním kapitálem v roce 2017 a nejméně z 98,39 % v roce 2019. U obce Vitice se nejvíce z 99,13 % financovalo vlastním kapitálem v roce 2016 a nejméně z 95,26 % v roce 2019.

Díky **míře zadluženosti** můžeme určit, že u obou samosprávných celků se jedná o zadluženost velmi nízkou. U městyse se tato míra zadluženosti pohybovala hladinou jednoho procenta, ale od roku 2018 tuto hladinu přesáhla a v roce 2019 vyšplhala až na 1,64 %. Obec Vitice zaznamenala hodnoty tohoto ukazatele v rozmezí 0,87-4,98 %, kdy nejvyššího procenta míry zadluženosti (necelých 5 %) dosáhla v roce 2019.

Zadluženost na 1 obyvatele se pohybovala v podobném rozmezí u obou lokací – u obce Vitice v intervalu 723,57-4.559,33 Kč, u městyse Křinec v intervalu

877,19-3.381,62 Kč. Z intervalů je patrné, že zadluženost na 1 obyvatele ve sledovaném období měla obec Vitice nejnižší v roce 2015 a nejvyšší v roce 2019 z obou samospráv. Městys Křinec vzhledem k nižšímu počtu obyvatel zaznamenal zadluženost na 1 obyvatele s nejnižší částkou v roce 2014 a nejvyšší částku, díky vyššímu objemu cizích zdrojů, v roce 2019.

4.4 Vyhodnocení celkového hospodaření obce a návrhy na zlepšení finanční situace

Na základě provedeného rozboru hospodaření lze posoudit, že obec Vitice v letech 2014 a 2019 měla příliš velké výdaje nebo příliš malé příjmy, jelikož saldo rozpočtu bylo deficitní. Z vertikální analýzy vyšlo, že nejobjemovější složku příjmů tvořily příjmy daňové, které na struktuře příjmů průměrně tvořily 83,67 %. Největší podíl na daňových příjmech měla daň z přidané hodnoty, dále pak daně z příjmů právnických a fyzických osob. U analýzy výdajů bylo zjištěno, že nejvíce peněz bylo investováno do služeb pro obyvatelstvo a značný podíl výdajů bylo vynaloženo do služeb veřejné správy. Obec si vedla lépe v ostatních letech 2015 až 2018, protože saldo rozpočtu bylo přebytkové.

Z poměrových ukazatelů je patrné, že obec za sledované období neměla vysoké množství krátkodobých závazků a byla by schopná splácet své dluhy finančními prostředky, aniž by byla nucena vynaložit svůj oběžný majetek. U ukazatelů zadluženosti bylo zjištěno, že obec v letech 2014 až 2019 využívala cizí zdroje minimálně a své aktiva si financovala vlastním kapitálem.

Pro komparaci výsledků vybraných ukazatelů finanční analýzy s podobnou samosprávou byl zvolen městys Křinec, který má nepatrně vyšší katastrální výměru i s vyšším počtem obyvatel, než zahrnuje obec Vitice. Městys se činil ve sledovaném období vyššími příjmy, ale v porovnání s poměrovými ukazateli likvidity a zadluženosti byly na tom obě samosprávy velmi podobně.

Jelikož v posledním roce sledovaného období převažovaly u obce Vitice výdaje nad příjmy s rozpočtovým schodkem 1 737 006 Kč, stálo by za uvážení, pokusit se do budoucna zvýšit příjmy. Jedním z návrhů je zvýšení sazeb obecních poplatků. Například u poplatku za psy obec vybírá ročně 80 Kč za prvního psa a 100 Kč za každého dalšího. Ze zákona si může obec nárokovat až 1 500 Kč za prvního psa za rok a za každého dalšího o 50 % částky poplatku více. Pokud by se tato sazba zvýšila, určitě by se to projevilo v rozpočtu, protože držitelů psů v obci je opravdu hodně. Ke zvýšení sazeb poplatků by

mohlo dojít i u poplatku za odpad, kde je ze zákona horní hranice sazby 750,- Kč za rok a obec za sledované období nárokovala ročně částku 250,- Kč. Dalším možným rozšířením příjmů by mohlo být na základě aktivnějšího využití sálu k pronájmu ve Viticích, který obec v roce 2017 odkoupila. Mohli by se zde více využít prostory pro konání různých obecních i soukromých akcí nebo zájmových aktivit.

Ke zlepšení finanční situace obce by vedlo i snížení nákladů. Mohlo by se například zavést úspornější osvětlení ve vesnicích nebo by se mohly snížit náklady, které jsou pro obec méně efektivní.

Z osobního hlediska bych obci doporučil investovat do oprav silnic uvnitř vesnic, protože si myslím, že nejsou v úplně dobrém stavu. Dále by se obec mohla podílet na výstavbě nových bytových jednotek, které by navýšily počet obyvatel v obci. Určitě by stálo za uvažovanou vybudovat v obci větší obchod s širším sortimentem potravin, aby především obyvatelé staršího věku nemuseli dojíždět na nákupy do nejbližších měst. Tyto investice by se mohly částečně pokrýt finančními prostředky z vlastního kapitálu obce a také využitím cizích zdrojů prostřednictvím úvěru či přijatých dotací.

5 Závěr

Hlavní prioritou bakalářské práce bylo zhodnotit celkové hospodaření obce Vitice od roku 2014 do roku 2019. V teoretické části proběhlo objasnění pojmů, které se týkaly především územní samosprávy a finanční analýzy. Pro zpracování této části byla použita odborná literatura, která je zmíněná v seznamu použitých zdrojů. Praktickou část pak tvoří podrobné rozpracování jednotlivých finančních analýz prostřednictvím vzorců uvedených v úvodní části bakalářské práce. Pro získání potřebných údajů v praktické části sloužily výkazy ze závěrečných účtů, rozvahy a internetové zdroje, které jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů. Podstatné informace k událostem, co se v obci ve sledovaném období odehrály, poskytl starosta obce, pan Luděk Urbanec.

Obec Vitice hospodařila převážně s přebytkovým rozpočtem, ale v letech 2014 a 2019 vykázala schodky, které se pohybovaly pod hranicí 2 milionů Kč. Z vertikální analýzy vyšlo, že hlavními rozpočtovými příjmy obce v průměru 83,67 % byly daňové příjmy, do kterých z největší části patří daň z přidané hodnoty, daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob nebo daň z nemovitých věcí. Nejvyšší počet rozpočtových příjmů obec zaznamenala v posledním roce hodnoceného období při částce 22 154 731 Kč a zároveň v tomto roce dosáhla i nejvyšší celkové výdajové částky 23 891 737 Kč. Pro komparaci počtu příjmů a výdajů v jednotlivých letech sloužila horizontální analýza, která pomocí řetězového indexu porovnávala hodnoty s předcházejícím rokem a pomocí bazického indexu porovnávala hodnoty sledovaného období se základním rokem 2014. V bazickém indexu bylo zjištěno, že největší navýšení celkových rozpočtových příjmů bylo o 39,37 % na konci sledovaného období v roce 2019. K případnému zvětšení objemu rozpočtových příjmů by obec mohla navýšit sazby některých poplatků nebo začít více využívat obecní prostory pro soukromé a zájmové akce.

Rozpočtové výdaje obce převážně představovaly výdaje běžné, které především slouží pro celkový chod obce, například na platy zaměstnanců úřadu, nákup materiálu, spotřebu paliv a energie, zajištění pitné vody atd. Struktura obecních výdajů byla prozkoumána vertikální analýzou, ve které největší podíl v průměru 40,48 % zaujímají služby pro obyvatelstvo a v průměru 33,16 % všeobecná veřejná správa a služby. Kapitálové výdaje tvořily investice do staveb, nákupů nemovitostí nebo na různé realizace, kterými ve sledovaném období byly třeba změny tepelných zdrojů v obecních budovách,

rekonstrukce bytových jednotek v domově s pečovatelskou službou, revitalizace vodní nádrže v Dobrém Poli a další.

Na základě poměrových ukazatelů likvidity a zadluženosti bylo zjištěno, že obec byla schopná platit své krátkodobé závazky a veškerá aktiva si hradila vlastním kapitálem. Nejvyšší hodnoty likvidity okolo 26 % měla obec v roce 2017, protože v tomto roce měla nejméně krátkodobých závazků v hodnotě 759 555 Kč. Krátkodobé závazky byly v ostatních letech vyšší a v roce 2019 se vyšplhaly až na částku 2 839 089 Kč, ale i tak obec Vitice byla po celém sledovaném období likvidní. Celková zadluženost se pohybovala v intervalu 0,87-4,74 %. Z těchto výsledků by se dalo odvodit, že obec v letech 2014 až 2019 byla z velké části finančně samostatná a nezávislá.

V následné komparaci s podobnou samosprávou proběhlo porovnání výsledků finanční analýzy, ve které si obě samosprávy vedly podobně. Městys Křinec se činil vyššími příjmy v rozmezí 22-38 mil. Kč a vyššími výdaji v rozmezí 19-32 mil. Kč. Hodnoty ukazatelů likvidity městyse Křinec se pohybovaly v podobných intervalech jako u obce Vitice, jelikož také neměl příliš vysoké krátkodobé závazky. U ukazatele celkové zadluženosti vyšla u městyse Křinec zadluženost nepatrně menší a byla v rozmezí 0,52-1,61 %.

Do dalších let vedení obce plánuje rekonstrukci budovy slavného kmotra Mrázka, jehož rodištěm byla právě vesnice Dobré Pole. Dále obec plánuje údržbu včetně odbahnění vodní nádrže v Lipanech, revitalizaci zdrojů pitné vody spolu s vybudováním vodojemů nebo vybudování sportovního povrchu na hřišti v Chotýši.

Z mého hlediska hodnotím hospodaření obce Vitice velmi pozitivně. Obec se snaží hospodařit v zájmu svých občanů, vhodně nakládat s přijatými dotacemi a udržovat čisté venkovské prostředí.

6 Seznam použitých zdrojů

6.1 Knižní

DLUHOŠOVÁ, Dana. *Finanční řízení a rozhodování podniku: analýza, investování, oceňování, riziko, flexibilita*. Praha: Ekopress, 2006. ISBN 80-86119-58-0.

KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.

KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5.

KISLINGEROVÁ, Eva. *Finanční analýza: krok za krokem*. Praha: C.H. Beck, 2005. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-321-3.

LOCHMANNOVÁ, Alena. *Veřejná správa: základy veřejné správy*. Prostějov: Computer Media, 2017. ISBN 978-80-7402-295-1.

PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4.

PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření obcí a rozpočet*. Praha: Codex Bohemia, 1997. ISBN 80-85963-34-5.

PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-698-1.

PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: 63 ASPI, 2008. 579 s. ISBN 978-80-7357-358-4.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR, 2005. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, a. s. ISBN 80-7357-052-1.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: Grada, 2007. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-2097-5.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-2789-9.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Vyd. 3. Praha: Grada Publishing, 2015. 280 s. ISBN 978-80-247-5608-0.

RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. Praha: Grada, 2007. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-1386-1.

SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. 2., aktualiz. vyd. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3386-6.

6.2 Internetové

Finanční správa, 2020. Rozpočtové určení daní [online]. 2020 [cit. 2020-11-15]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/danovy-system-cr/rozpoctove-urceni-dani>

Mapy Seznam, 2020. Vitice (Obec) [online]. 2020 [cit. 2020-12-02]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=14.9148222&y=50.0207058&z=12&source=muni&id=3765>

Ministerstvo financí ČR, 2020. Monitor: Městys Křinec (Nymburk) [online]. 2021 [cit. 2021-01-31]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00239364/prehled?rad=t&obdobi=1912>

Ministerstvo financí ČR, 2020. Monitor: Obec Vitice (Kolín) [online]. 2020 [cit. 2020-12-20]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00235890/prehled?rad=t&obdobi=1912>

Místopisný průvodce po České republice, 2021. Počet obyvatel městyse Křinec [online]. 2021 [cit. 2021-28-01]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/7216/krinec/pocet-obyvatel/>

Místopisný průvodce po České republice, 2020. Počet obyvatel obce Vitice [online]. 2020 [cit. 2020-12-04]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/2995/vitice/pocet-obyvatel>

Podlipansko, 2020. MAS Podlipansko [online]. 2020 [cit. 2020-12-02]. Dostupné z: <https://podlipansko.cz/mas-podlipansko/kdo-jsme>

Vitice, okres Kolín, 2020a. Informace o obci [online]. 2020 [cit. 2020-12-02]. Dostupné z: <https://www.vitice.cz/obec-vitice/informace-o-obci>

Vitice, okres Kolín, 2020b. Obecně závazné vyhlášky [online]. 2020 [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://www.vitice.cz/obecni-urad/obecne-zavazne-vyhlasky-1/>

Vitice, okres Kolín, 2020c. Rozpočet obce [online]. 2020 [cit. 2020-12-20]. Dostupné z: <https://www.vitice.cz/obecni-urad/rozpocet-obce>

Vitice, okres Kolín, 2020d. Zastupitelstvo [online]. 2020 [cit. 2020-12-04]. Dostupné z: <https://www.vitice.cz/obecni-urad/povinne-informace/subjekt-zastupitelstvo-2.html>

7 Přílohy

7.1 Příloha A – Rozvaha aktiv

Tabulka 17 - Rozvaha aktiv obce Vítice za rok 2019 (v Kč)

Třída	Název položky	Rok 2019
A.	Stálá aktiva	86 943 177
I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	126 750
6.	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	126 750
II.	Dlouhodobý hmotný majetek	86 816 427
1.	Pozemky	33 029 221
3.	Stavby	41 523 118
4.	Samostatné hmot. mov. věci a soubory hmot. mov. věcí	5 748 765
8.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	6 515 323
III.	Dlouhodobý finanční majetek	0
IV.	Dlouhodobé pohledávky	0
B.	Oběžná aktiva	17 963 502
I.	Zásoby	43 211
8.	Zboží na skladě	43 211
II.	Krátkodobé pohledávky	216 673
1.	Odběratelé	47 450
4.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	117 759
5.	Jiné pohledávky z hlavní činnosti	51 464
III.	Krátkodobý finanční majetek	17 703 618
11.	Základní běžný účet územních samosprávných celků	17 703 618
AKTIVA CELKEM		104 906 679

Zdroj: výkazy z rozvah obce Vítice, vlastní zpracování, 2021

7.2 Příloha B – Rozvaha pasiv

Tabulka 18 - Rozvaha pasiv obce Vitice za rok 2019 (v Kč)

Třída	Název položky	Rok 2019
C.	Vlastní kapitál	99 932 454
I.	Jmění účetní jednotky a upravující položky	68 557 428
1.	Jmění účetní jednotky	85 002 075
3.	Transfery na pořízení dlouhodobého majetku	2 875 922
5.	Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody	- 18 535 260
7.	Opravy předcházejících účetních období	- 785 309
II.	Fondy účetní jednotky	0
III.	Výsledek hospodaření	31 375 026
1.	Výsledek hospodaření běžného účetního období	1 546 250
3.	Výsledek hospodaření předcházejících účetních období	29 828 776
D.	Cizí zdroje	4 974 225
I.	Rezervy	0
II.	Dlouhodobé závazky	2 135 136
1.	Dlouhodobé úvěry	2 135 136
III.	Krátkodobé závazky	2 839 089
5.	Dodavatelé	2 088 095
7.	Krátkodobé přijaté zálohy	13 566
10.	Zaměstnanci	257 571
12.	Sociální zabezpečení	91 958
13.	Zdravotní pojištění	44 970
16.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžítá plnění	42 929
32.	Krátkodobé přijaté zálohy a transfery	300 000
PASIVA CELKEM		104 906 679

Zdroj: výkazy z rozvah obce Vitice, vlastní zpracování, 2021

7.3 Příloha C – Druhový rozpočet příjmů

Tabulka 19 - Druhový rozpočet pro příjmy obce Vitice za rok 2019 (v Kč)

Rozpočet pro příjmy	Rok 2019
Daňové příjmy	18 605 060
Daně a poplatky z vybraných činností a služeb	834 579
Místní poplatky z vybraných činností a služeb	726 210
Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	90 778
Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí	15 391
Správní poplatky	2 200
Daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů	7 848 558
Daně z příjmů fyzických osob	4 359 610
Daně z příjmů právnických osob	3 488 947
Daně za zboží a služeb v tuzemsku	7 575 828
Obecně daně za zboží a služeb v tuzemsku	7 575 828
<i>Daň z přidané hodnoty</i>	7 575 828
Majetkové daně	2 346 095
Daně z majetku	2 346 095
<i>Daň z nemovitých věcí</i>	2 346 095
Nedaňové příjmy	2 164 234
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy	324 814
Příjmy z vlastní čin. a odvody přebytků organizací s přímým vztahem	1 839 420
Kapitálové příjmy	4 095
Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy	4 095
Přijaté transfery	1 342 918
Neinvestiční přijaté transfery	1 042 918
Investiční přijaté transfery	300 000
PŘÍJMY CELKEM	22 116 307

Zdroj: (monitor.statnipokladna.cz, 2020), vlastní zpracování, 2021

7.4 Příloha D – Odvětvový rozpočet výdajů

Tabulka 20 - Odvětvový rozpočet výdajů obce Vitice za rok 2019 (v Kč)

Rozpočet pro výdaje	Rok 2019
Všeobecná veřejná správa a služby	9 605 956
Finanční operace	240 770
Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany	9 365 186
Bezpečnost státu a právní ochrana	306 977
Požární ochrana a integrovaný záchranný systém	306 977
Sociální věci a politika zaměstnanosti	1 377 560
Služby pro obyvatelstvo	8 812 349
Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	1 894 440
Kultura, církve a sdělovací prostředky	199 956
Kultura	120 790
Ochrana památek a péče o kulturní dědictví a historické povědomí	35 000
Sdělovací prostředky	29 060
Ostatní činnosti v záležitostech kultury, církví a sděl. prostředků	15 106
Ochrana životního prostředí	2 399 995
Nakládání s odpady	1 479 657
Ochrana přírody a krajiny	920 338
Sport a zájmová činnost	2 308 662
Vzdělávání a školské služby	2 009 296
Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	3 782 752
Vodní hospodářství	2 630 177
Doprava	1 152 575
Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství	6 144
VÝDAJE CELKEM	23 891 737

Zdroj: (monitor.statnipokladna.cz, 2020), vlastní zpracování, 2021